

DEMOKRATJE SE PRIČKAJO MED SEBOJ.

NATOR DIAL JE BIL PRI-
RAN UMAKNITI SVOJ GO-
VOR IZ ZAPISNIKA.

on je pravi južni bombažni
baron.

Washington, D. C. — Senator
Dial iz Južne Karoline so
govor demokratični tovariši v
senatu prisilili, da je umaknil iz
svojnega zapisnika govor, ka-
rega je čital dne 3. januarja
1925 v senatu. Dial je bil pora-
jen v zadnji volilni kampanji in
sto njega je bil izvoljen Cole-
ase.

omenjenega dne je Dial silno
nadl Norrisovo predlogo, da
da prevzame obratovanje hi-
električne centrale v Musce-
alsu. Ob tej priliki je izja-
val, da je demokratična stranka
načelna v svojih temeljnih prin-
cipih pri podpiranju bizniških
interesov, ker podpira nepokoj
nemir. Dial je bombažni ma-
t in glasoval je proti poviša-
ni mezd za poštne uslužbence.
je tisti demokrat, ki je poma-
Coolidgu, da se vzdrži njegov
in da ni prejelo 300.000
stnih uslužbencev povisane
zde.

Med demokracijo in vladnim
tistvom ne more biti kom-
misa, je govoril Dial ome-
nega dne. "Izid volitev v no-
mbru, je bil opomin ljudstva
in tej zbornici in drugje, ki
imenujemo demokrate, komu
li služimo — visoki, ravni in
eceni ameriški demokraciji ali
te vrste se tresočemu baster-
sramežljivim mešanici tako-
ne demokracije in tujezem-
ga socializma ali boljševizma
komunizma ali peklenške ka-

Ampak zgodilo se je lani po-
l, da je Dial izbral od so-
skega trgovskega zastopni-
v New Yorku, da sme rabiti v
sji kampanji pismo, da je na-
njen trgovini s Sovjetsko
tijo.

Senatorji Robinson, Smith,
ffin Caraway in drugi so tako-
ro napadli DIALA, ko je pred-
rimi dnevi predlagal, da se po-
avijo nekatere fraze njegove-
govora, da je pristal, da uma-
e ves svoj govor iz zapisnika.
edtem so pa republikanci že
lobčili njegovo hvalo, ki jo je
pel Coolidgu, in njegovo o-
ambo privatnih monopolov in
egovo ostro jeremijado proti
eralnim strujam med demo-
atičnimi političarji.

ZAKONODAJNI PROGRAM MILWAUSKIH SOCIALI- STOV.

lošen osemurnik, državna ce-
mentovna, starostna pokojni-
na in mnoge druge zahteve.

Madison, Wis. (Fed. Press.) —
elegacija socialističnih poslan-
ev v wisconsinski legislaturi i-
a v svojem zakonodajnem pro-
ramu sledeče zahteve: postav-
osemurni delavnik po vsej dr-
vi Wisconsin, državna cemen-
ovna za ceno proizvajanja ce-
enta, poobčinenje javnih nar-
av (ulične železnice, vodovod,
linarne, elektrarne itd.), sta-
ostna pokojnina in ratifikacija
odatka k zvezni ustavi glede od-
rave otroškega dela. Vrh tega
e socialistična delegacija osvo-
ila ves program Wisconsinske
elavske federacije.

Vsi socialistični poslanci v
wisconsinski legislaturi, katerih
e 12, so iz Milwaukeeja.

DRŽAVA IDAHO JE IZMILA MADEŽ.

Boise, Idaho. (Fed. Press.) —
William Embree, zadnji politični
etnik v državi Idaho, je bil te
dni pomiloščen in izpuščen iz je-
e. Embree je bil organizator I.
W. W. in obsojen je bil na pet
et zapora po zakonu proti kri-
minalnemu sindikalizmu.

Pregled dnevnih do- godkov.

Amerika.
Nesloga med tekstilnimi de-
lavec je veliko kriva, da jim de-
lodajalec znižava meze.

Voditelji demokratov v Wash-
ingtonu se kavsajo med seboj
radi Musce Shoals.

Socialistični poslanci v wiscon-
sinski legislaturi imajo obširen
zakonodajni program.

Tožba za razveljavičenje zaka-
na o minimalni mezd za delav-
ke v Kaliforniji bo zaenkrat u-
maknjena.

Po svetu.

Mussolini se je zdaj spravi-
nad framazone v Italiji z name-
nom, da se prikupe katoličanom.

Američani so zmagali z vsemi
svojimi zahtevami na finančni
konferenci v Parizu.

Francozi poročajo, da Ameri-
ka zniža polovico njihovega dol-
ga.

Nemčija dobi vlado desnice.

Japonska prizna sovjetje v e-
nem tednu.

Amerika bo naplačena v 25 letih.

Poročilo, da so zavezniki pristali
na vse zahteve Združenih dr-
žav, je zdaj uradno potrjeno.
Letna plačila po \$25,000,000.

Pariz, 13. jan. — Uradni ko-
municke o poteku zavezniške fi-
nančne konference, ki je bil iz-
dan sinoči, potrjuje prejšnja po-
ročila, da so zavezniki sprejeli
brez malega vse zahteve Zdrže-
nih držav glede odškodnine. A-
merika dobi približno \$600,000,
000 skozi dobo 25 let v letnih ob-
rokih po okrog \$25,000,000.

Pogodba mora biti še ratificir-
ana na plenarni seji, ali kor so
Anglija, Francija, Italija in Be-
lgija že pristale na njo, je ratifi-
kacija zagotovljena stvar.

Ameriška odškodnina se deli
v dve vaoti. Prvič dobi Amerika
okrog 260 milijonov dolarjev za
kritje stroškov ameriške okupa-
cije v Porenju. Plaćevanje te
vsote se začne 1. septembra 1926
v letnih obrokih po 55 milijonov
zlatih mark. Druga vsota, ki ne
sme presegati \$350,000,000, po-
kriva odškodnino za privatne a-
meriške državljanke in tve, ka-
terim so Nemci ubili sorodni-
ke in uničili imovino na potop-
ljenih ladjah med vojno. Plaće-
vanje te vsote datira od 1. sept.
1924 v letnih obrokih po 45 mi-
lijonov zlatih mark. Denar bo
vzet iz sklada nemških reparacij
po Dawesovem načrtu in Ameri-
ki je v ta namen odmerjen delež
2 1/2 odstotka. Amerika dobi nem-
ški sekvestrirano lastnino, za-
plenjeno med vojno, všteti lad-
je, kot poročstvo za plačanje tega
dolga.

Nekateri pariški listi jezo
protestirajo proti temu zaključ-
ku, češ, da Amerika je prišla
zadnja v vojno, ni imela ne Ver-
duna, ne Porurja, a zdaj je pri-
šla po svoj funt mesa.

SENATOR BORAH ZAHTEVA IZREDNO ZASEDANJE KONGRESA.

Washington, D. C. — Senator
Borah priporoča, da se spomladi
skliče kongres k izrednemu za-
sedanju, ker je pomoč za farmar-
je nujno potrebna.

Senator Borah pravi, da ni
res, da se je položaj farmarjev
izboljšal. Farmarji se po njegovi
izjavi nahajajo v zelo neugod-
nem položaju.

Borah ni direktno povedal,
kakšne zakone misli predlagati,
ampak je le naglašal, da far-
marji žele postaviti njih produkte
brez posredovalcev na trg.

Tri milijone oseb strada
v Koreji.

Tokijo, 13. jan. — Na podlagi
poročil iz Seoula je s prihodom
hude zime zavlada velika laka-
ta v Koreji. Več kot tri milijone
ljudi strada in najmanj 50,000
oseb umre gladi. Japonska vla-
da se ne zmeni dosti, da bi olaj-
ala položaj nesrečnih Korejcev.

MUSSOLINI BI RAD STRL PROSTOZIDARJE

Papeža bi rad dobil za svojega
zaveznika, toda s tem vseka-
kor udari samega sebe, kajti
med fašisti je mnogo prostozid-
arjev.

NEMIRI IN ARETACIJE SE NADALJUJEJO PO VSEJ ITALIJI.

Rim, Italija, 13. jan. — Včeraj
se je zopet otvorilo zborovanje
parlamenta. V zbornici je bil
mir. Aventinska opozicija je bi-
la odsotna. Giolitti, vodja deani-
čarskih liberalcev, je bil navzoč;
ravno tako Orlando in Salandra.
Drugače zborujejo sami fašisti.

Mussolini je takoj po otvori-
tvi seje začel ofenzivo. Njegova
ministra za pravosodje in notra-
nje stvari sta predložila zakon-
sko osnovo, ki določa, da morajo
vse organizacije v Italiji dati po-
liciji svoja pravila, notranje od-
redbe in članske imenike. S to
predlogo namerava Mussolini
streti prostozidarske lože v Ita-
liji. Vlada dalje zahteva, da ji
zbornica dovoli izpremeniti ka-
zenski in civilni zakonik kakor
tudi določbe, ki se tičejo aktiv-
nosti policije.

Priprave za Mussolinijevo of-
enzivo proti framazonom traja-
jo že nekaj mesecev. Fašistični
listi naglašajo neprenehoma,
da vsaka tajna organizacija mo-
ra biti prepovedana, ker je ne-
varna državi.

V reanici pa Mussoliniju ni
dosti za framazonske lože, če so
ali niso, pač pa bi rad dal kakšno
koncesijo katoliški cerkvi; on bi
rad videl, da pridobi papeža in
katoličane za fašizem. Mussolini
je pripravljen dati Vatikanu še
večje koncesije, samo da postane
njen zaveznik.

"Popolo d'Italia," glavno Mus-
solinijevo glasilo, je imelo včeraj
dolga apel na katoliške cerkev,
naj pomaga vladi potlačiti fra-
mazone, mednarodne žide in pro-
testante, ki "uničujejo sveto le-
to."

"Ali se katoličani zavedajo, da
s padcem fašizma padeta tudi
cerkev in vera v prepadž?" piše
ta list. "Zunanji svet zasramuje
Italijo, naš denar pada na vred-
nosti in romarjev v svetem letu
ni od nikoder v Rim. Italija, de-
žela starih tradicij, dežela Rima
in papeža, je sovražena in žrtev
finančnih spekulacij. Nikdar ni
bila Italija v tako veliki nevar-
nosti, kakor je danes."

Italijanski prostozidarji ne
smatrajo fašistične ofenzive za
posebno resno. Pravijo, da je ve-
liko število framazonov v fašisti-
čni organizaciji in Mussolini
jih lahko najde nekaj celo v svo-
jem kabinetu in med visokim ur-
adništvom.

Pred šestimi meseci je Musso-
linij ukazal, da morajo vsi fra-
mazoni v fašistični stranki izsto-
piti iz framazonske lože ali iz
stranke. Le majhna peščica je u-
bogala, drugi se pa niso zmenili
za ukaz. Ko je Mussolini to vi-
del, je opustil gonjo. Ako bo
Mussolini resno nadaljeval go-
njo, se lahko zgodi, da razcepi
svojo lastno stranko.

VEŠALA ODPRAVLJENA V WASHINGTONU.

Washington, D. C. — Kongres
je odpravil obsežanje zločincev v
Kolumbijskem distriktu.

Cangtsolin odšel domov.

Peking, 13. jan. — General
Cangtsolin, mandžurski diktator,
je včeraj odpotoval v Mukden,
glavno mesto Mandžurije, rekoč,
da je njegova naloga v civilni
vojni dovršena.

Calles je izravnal budget.

Mexico City, 13. jan. — Fi-
nančni tajnik Pani poroča, da je
mehiški budget na leto 1925 iz-
ravnal. Stroški so znižani na
\$143,199,686, dohodki so pa pre-
računani na \$145,000,000.

Sodnik oprostil poštne delavce.

SODNIK OPROSTIL POŠTNE
DELAVCE.

Rekel je, da je škandalozno niz-
ka plača kriva, da se nekateri
uslužbenec zatekajo k tatvi-
nam.

New York, N. Y. — Zvezni
sodnik Winslow je v pondeljek
oprostil štiri poštne klerke, ki so
bili obtoženi, da so ogoljufali
vlado pri poštinih znamkah. Ob-
toženci so priznali krivdo in v
zagovor so navedli nizko plačo.
Vsi štirje so oženjeni in imajo
velike družine.

"Plača teh delavcev je škan-
dalozna in prisili človeka, da je
nepošten. Ne bom prišel teh ob-
tožencev med zločince in ne po-
aljem jih v ječo," je izjavil so-
dnik. Končno je sodnik rekel, da
bi bil srečen, če jim more prekr-
beti drugo delo.

Moskovski proces proti staromu nihilistu.

Ivan Okladski, ki je pomagal u-
biti carja Aleksandra II., ob-
tožen izdajstva svojih tovari-
šev. Obtoženec se zagovarja s
svojimi čini.

Moskva, 13. jan. — Senzacija
dneva v sovjetski Rusiji je ob-
ravnavna proti Ivanu Okladsko-
mu, 65 let staremu bivšemu članu
nekdanje "Narodne Volje",
tajne organizacije, ki je vodila
boj proti carjem z atentati in
drugimi terorističnimi čini. O-
kladski je obtožen, da je leta
1881 sodeloval pri umoru carja
Aleksandra II., nakar pa je izdal
svoje tovariše policiji, tako da so
bili mnogi obesheni in drugi iz-
gnani v Sibirijo. Več teh nekda-
njih izgnancev in mnogo bivših
članov omenjene organizacije,
danes sivolasih starčkov, je na-
stopilo proti obtožencu kot prič-
e. Sodniška dvorana je natisčena
s poslušalci. Okladski izgleda kot
star berač, oblečen v cunj.

Okladskijev zagovor je, da je
bil dober član revolucionarne or-
ganizacije in da je osebno sam
izvršil več napadalnih poskusov
za življenje carja Aleksandra
II. Dalje pravi, da je leta 1875
podminiral Zimsko palačo v Pe-
trogradu in eksplozija je podra-
carjevo jedilnico. Bomba, ki je
končno ubila carja, je bila nje-
govo lastno delo.

Potegnjena delavka se je zdrnila.

Miss Gainer v Californiji, ki je
začela tožbo za neustavnost za-
kona o minimalni mezd za
ženske, umakne tožbo.

Los Angeles, Cal. (Federated
Press.) — Miss Helen Gainer,
stenografka v Los Angelesu, ki
je pred nekaj meseci uveljavila to-
žbo na vrhovno sodišče proti u-
stavnosti zakona o minimalni
mezd za ženske, zdaj priznava,
da je bila potegnjena od deloda-
jalcev in da sploh ni znala, zakaj
pravzaprav gre, ko je dovolila,
da so advokati delodajalskih or-
ganizacij začeli tožbo v njenem
imenu.

Miss Gainer je po navodilu
sprejela delo v neki sladstičarni
za šest dolarjev tedenske plače.
Zakon o minimalni mezd pa do-
loča, da najnižja plača za žen-
ske mora biti \$16 na teden in ne
manj. Nato je miss Gainer uvelja-
vala tožbo na vrhovno sodišče za
razveljavičenje zakona, ker "krši
njene ustavne pravice, ki ji do-
voljujejo, da lahko dela za ka-
kršno mezdno hoč". Delavske in
razne humanitarne organizacije,
ki so se postavile v bran, so
končno dopovedale dekletu, da je
le orodje kapitalistov, ki bi radi
ovrgli omenjeni zakon. Dekle je
zdaj prepričano, da je to res in
hoče umakniti tožbo. Toda delo-
dajalec bodo seveda dobili drugo
slepko.

VREME.

Chicago in okolica: V četrtek
oblačno in toplejšje. Sonce izide
ob 7:16, zaide ob 4:42.

TEKSTILNI DELAVCI NISO SLOŽNI.

ZATO SE TEKSTILNI BARONI
IGRAJČKAJO Z NJIMI.

Dividende tekstilnih baronov so
pa masine!

Fall River, Mass. — Tekstilni
delavci, organizirani namreč, ni-
so v Fall Riverju edini, kako naj
nastopijo proti znižanju meze
za deset odstotkov, ki se tiče pet
in dvajset tisoč delavcev. Ameri-
ška federacija tekstilnih opera-
torjev je predložila mezdno vpra-
šanje svojim šestim pridruženim
lokalnim organizacijam, da od-
ločijo o njem. Rezultat je slede-
či:

Lokalna organizacija, pri ka-
teri so tkalci, je odklonila znižan-
je in v večini se je izrekla za
stavko. Organizacija prejecev je
odklonila znižanje in se je izrekla
a petimi proti enemu glasu za
stavko. Delavci pri krepljivih so
sprejeli znižanje s protestom,
delavci, ki dokončavajo in reže-
jo prejo, so sprejeli znižanje. Tak
izid glasovanja pomeni, da orga-
nizacija ne more podvzeti nobe-
nih odločnih korakov, kajti član-
stvo ni edino, kako je treba na-
stopiti glede perečega meznega
vprašanja, ki je pred njim.

Na drugi strani pa izjavlja
Unija združenih tekstilnih delav-
cev, ki je pridružena Ameriški
delavski federaciji in ki ima več
sto članov v Fall Riverju, po svo-
jem predsedniku Thomas F. Mc-
Mahonu, da se bo bojevala proti
znižanju meze z vsami sredstvi,
ki so ji na razpolago, ako prei-
slava ne dolena, da so tovarnarji
res upravičeni znižati mezo, ker
ne morejo spraviti svojega bla-
ga na trg zaradi previsoke cene.
McMahon pač meni, da taki vzro-
ki ne postoje.

McMahon izjavlja, da več ti-
soč delavcev v Fall Riverju pri-
poznava Unijo združenih delavcev
za voditeljevo in ji bo sledilo, ako
pride do akcije. On pravi, da to-
varnarji niso vprašali njegove
unije, ako se lahko zniža meza,
ker so vedeli, da bo unija naspro-
tovala taki akciji.

McMahon je tudi razkril, ka-
ko so podjetniki akovali zaroto,
da znižajo mezo žele po konča-
nih volitvah. Čakali so, da je bil
Coolidge izvoljen predsednikom,
nakar so znižali mezo. To se je
vršilo pod vodstvom navihanega
kapitalista William Morgan But-
lerja iz New Bedforda, predse-
dnika republikanskega kampan-
skega odbora. Znižanje meze se
zdaj izvršuje pod vodstvom
Morgan Butlerja, sina predse-
dnika republikanskega volilnega
odbora in Društva bombarnih
tovarnarjev. Meza se najbrvo
tam znižuje, kjer so bili delavci
že dalj časa brez dela in izstra-
dani. Tam se pričakuje tudi naj-
manj odpora, ker je duh delav-
cev potrjen in slomljen zaradi trp-
ljenja, ki so ga prestali ob času
brezposelnosti.

McMahon je označil znižanje
meze kot nasilstvo in nato je pa
pokazal na profite tovarnarjev,
rekoč:

"V Fall Riverju je nekaj tova-
ren, ki so naznanilo do 20 odstot-
no dividendo, ampak te tovarne
niso dozdaj opremljene z avto-
matičnimi statvami."

To pomeni z drugimi beseda-
mi, da so tovarnarji potegnili 20
odstotno dividendo, akoravno so
imeli starokopitne stroje.

Kapitalisti so pač dobro orga-
nizirani, delavci pa razdrojeni.
Organizirani niso le v več or-
ganizacijah, ampak se ne zedinijo
tudi glede tako važnih vprašanj,
kot je sedanje znižanje meze.
Dozdaj so bile meze sramotno
nizke in prava umetnost je bila
za delavsko družino, da se je pre-
hranjeala pošteno. V bodoče bo-
do razmere še slabše, ako se
delavci ne zedinijo na skupno ak-
cijo proti znižanju meze. Ta-
ka je sodbja v drugih organizira-
nih delavskih krogih v Novi An-
gliji o položaju v tekstilni indu-
striji.

Nizki motivi pobijajo otroško varstvo.

VELIKI BIZNIŠKI INTERESI
STREMIJO PO VEČJEM
PROFITU.

In zato žele nizko in slabo pla-
čane delavce.

Washington, D. C. — "Grab-
ljivi in nizki motivi" akusaajo po-
raziti amandament za varstvo
otrok, je menil senator Walsh iz
Montane, ko je dve uri govoril v
senatu dne 8. januarja. V tem
govoru je analiziral zgodovino in
druge važne podrobnosti amand-
menta za varstvo otrok, obenem
je pa postavil tudi opozeljo v
pravo luč.

V razpravi se je dotaknil na-
pačnih argumentov, ki so jih na-
pravili Chas. P. Gow, predsednik
odseka, ob času referendumu v
Massachusettsu, Jas Emery ad-
vokat v Washingtonu za Naro-
dno društvo tovarnarjev, in kar-
dinal O'Connell v Bostonu, a ka-
terimi so rekli, da ta človekoljub-
na postava posega v pravice
starišev in da je boljševiška.
Walsh je dokazal, da bizniški in-
teresi žele delovno moč poceni,
da vsi zakoni, ki so bili sprejeti
zadnjih sto let v interesu in za
varstvo otrok, ne posegajo v pra-
vice starišev.

Senator je povdarjal, da zad-
nja leta veliki biznis kriči o va-
skem zakonu, ki je koristen ljud-
stvu, da je socialističen, komu-
nističen, boljševiški, katerega so
sugestirali v Moskvi. Citiral je
celo vrsto postav, ki so bile zad-
nje čase predložene kongresu in
so bile napadene na tak način.
Naglašal je, da je bila pozornost
ameriškega ljudstva že pred več
leti obrnjena na dejstvo, da je
treba prekrbeti otrokom fede-
ralno zaščito v industriji. Ta-
kako, ko se je to zahtevalo v A-
meriki, še ni bilo boljševizma.

Gow, ki je bil svojedobno pred-
sednik Združenih industrij v
Massachusettsu, je hotel v svoji
okrožnici, s katero je beračil den-
nar, da se uporabi proti varstvu
otrok, dokazati, da je mrs. Flo-
rence Kelley, tajnica Narodne li-
ge konzumentov, tujezemaka ra-
dikalna agitatorica, ki je kot po-
litična veškarica povzročila, da je
kongres inicijiral amandment.
Walsh je pojasnil, da je mrs.
Kelley rojena v Ameriki, hči
kongresnika in bivšega tovarni-
škega nadzornika v državi Illi-
nois. Ona je prijateljica znane
Jane Adamsove, ustanoviteljice
Hull House. Vse svoje življenje
dela za zaščito žen in mladost-
nih pri delu v industriji. Nedav-
no ji je priredilo 600 odličnih dr-
žavljanov obed v New Yorku v
hotelu Astor, glavni govornik je
pa bil Newton D. Baker, "dobro
znani boljševik".

Po teh sarkastičnih besedah je
rekel Walsh, da na tej stvari
prav nič ne spremeni, akoravno
je socialistična stranka prva za-
htevala varstvo otrok v Ameri-
ki. Ona je sprejela to zahtevo le-
ta 1904 v svoj program, demo-
kratična in republikanska stran-
ka sta pa čakali do leta 1916, da
sta jo vključili v svoj program.
In tako je bilo tudi z drugimi
važnimi reformami kot direk-
tnim dohodninskim davkom itd.

Walsh je dalje naglašal, da je
Ameriška delavska federacija
sprejela varstvo otrok v svoj
program že v letu 1884. Sedanj
amandment je izdelal komitej,
katerega je vodil Samuel Gom-
pers in v katerem je bil zastop-
an tudi Narodni svet katoliških
žena. Proti kardinalu O'Connellu
je Walsh navedel dr. John A.
Ryana od katoliške narodne uni-
verze, ki krepko podpira ta
amandment.

COOLIDGE FORMALNO IZVO- LJEN.

Washington, D. C. — Coolidge
in Dawes sta bila 12. t. m. for-
malno izvoljena predsednikom in
podpredsednikom. Elektorji, ki
so bili izvoljeni 4. novembra, so
se tega dne sešli v svojih drža-
vah in oddali glasove za svoja
kandidata. Elektorji v Wisconsinu
so glasovali za La Folletta in
Wheelerja.

DELAJSKE NOVICE.

Žurnalisti so dobili povšek.

Scranton, Pa. — Tukajšnja unija časnikarskih poročevalcev in uredniških namestencev je zmaga v prvi bitki z lastniki časopisov. Izvajala je za svoje člane dva do šest dolarjev povška tedenske plače. Po novi lestvici imajo poročevalci s petletno izkušnjo \$52 tedenske plače, pomožni uredniki, ki delajo po dnevu \$54 in oni, ki delajo po noči, pa \$58. Unija ima 38 članov. Vsi poročevalci in uredniški namestenci v Scrantonu so v organizaciji.

Boj proti redukciji mezde tekstilnih delavcev.

Fall River, Mass. — Voditelj organizacije tekstilnih delavcev delajo načrte za boj proti zniževanju mezde tekstilnih delavcev v Massachusettsu in sosednjih državah. Samo v Fall Riverju je prizadetih 25.000 delavcev. Unija United Textile Workers of America bo skušala dobiti čim več delavcev v svoje vrste, da potem lažje nastopi proti delodajalcem.

Delavska zbornica v St. Paulu izključuje komuniste.

St. Paul, Minn. — Stokovno-unijanska in delavska zbornica v tem mestu je pred par dnevi izključila dva delegata, ki pripadajo komunistični stranki. Izključitev je sledila ljutemu boju v organizaciji. Izključena sta bila Julius F. Emma in O. R. Votaw.

Rudarji v Illinoisu sprejeli pokojnino.

Springfield, Ill. — Illinoiski (12.) distrikt rudarske organizacije je sprejel na referendumu pokojninski načrt za stare člane. Po tem načrtu člani plačujejo en odstotek svoje mezde v sklad pokojnine in ko član doseže 65. leto, prejema \$25 mesečne pokojnine, dokler je živ.

Kozarška predloga spet straši.

Chicago. — Predloga za uvedbo državne policije (konstablarije kakor v Pennsylvaniji) v Illinoisu se je spet pojavila v legistaturi v Springfieldu. Državna delavska federacija opozarja člane, naj se pripravijo na nov boj. Silna predloga je bila že trikrat poražena v Illinoiski legistaturi, toda kapitalisti, ki hočejo za vsako ceno imeti državne kozake za razbijanje štrajkov, se nečejo utruditi.

Stavka krojačev.

New York. — Organizirani krojači, ki izdelujejo deževne plašče, so zastavljali v delavnici U. S. Raincoat Co., ki je predlomila pogodbo z delavci s tem, da je oddala veliko svojega dela v neunijske delavnice.

Delavci tohtjo lesne barone.

Butte, Mont. — Sedem tožb je bilo uloženih zadnje dni proti Bonners Ferry Lumber Company, ki obratuje v Montani in Idaho. Tožbe so v imenu večje skupine delavcev, članov I. W. W., ki so bili lani s silo odvedeni iz gozdarskih naselij omenjene družbe v Idaho, ko je izbruhnila stavka. Eden delavcev zahteva \$125.000 odškodnine radi telesnih poškodb, katere so mu prizadeli pobojniki družbe, ko so ga prepepli do krvi in odvlekli čez mejo.

Gompersu bi radi postavili spomenik.

Charleston, W. Va. — Tukajšnje strokovne unije so predložile načrt za spomenik Samuelu Gompersu, umrlemu predsedniku Ameriške delavske federacije. Spomenik bi stal v Washingtonu in mora biti izklesano delotvornih delavcev. Prispevke bi dale samo unije, posamezniki pa ne smejo prispevati več kot 10c. Načrt je predložen izvršni federaciji.

JAPONSKA PRIZNA SOVJETE V KRATKEM.

Pogodba med moskovsko in tokijsko vlado bo podpisana v nekaj dneh.

Tokio, 13. jan. — Zunanji urad javlja, da bo nova pogodba med Japonsko in Unijo sovjetskih republik podpisana mogoče v enem tednu, nakar se vzpostavi normalni odnos med Moskvo in Tokijem.

Amerika zniža dolgove za polovico?

Iz Pariza poročajo, da je ameriška vlada sugerirala "zelo generozen načrt."

Pariz, 13. jan. — Tukaj poročajo, toda ne uradno, da je vlada Združenih držav pripravljena znižati svojo vojna posojila Franciji približno za polovico, ostanek naj se plačuje iz prejemkov nemške odškodnine. Plačevanje naj bi pričelo leta 1929. Na ta način bi bilo odplačevanje vojnih dolgov pogojno od Nemčije in zavezniki morajo skrbeti, da bo Nemčija redno plačevala svoje dolgove po Dawesovem načrtu. Po istem propoziciji je Amerika baje privolila znižati posojila Angliji, Italiji, Belgiji in Rusiji. Načrt stopi v veljavo po 4. marcu, ko Coolidge nastopi svojo novo administrativno dobo.

SMRT V VIHARJU NA GORAH.

Denver, Colo. — Walter Kiener in gdna. Agnes Vaille, podtlačnica tukajšnje trgovske zbornice, sta napravila izlet na Long's Peak. Ko sta dospela na vrh, ju je zajel silen snežen vihar in temperatura je padla 50 stopinj pod ničlo. Pričela sta stopiti nizdol, a na potu je Vaillejeva kmalu opešala in tako se je napotil Kiener sam po pomoč. Medtem se je pa že organiziral rešilni oddelek. Oganjizirali so ga njiju prijatelji, ki so vedeli, da sta kljub svari odšla v goru. Rešilni oddelek je dospel vprav do zadnje kočice, ki stoji, kjer preneha gozd, ko je dospel Kiener napol zmrazjen in povedal, kje je zapustil Vaillejevo, ker ni mogla več naprej. Rešilci so odšli, da poiščejo Vaillejevo, katero so našli po trupalnem iskanju zmraznjeno.

BREZZIČNI TELEFON PONESEL GLAS S SEVERJA.

Ladija se nahaja 3.000 milj od doma.

Norfolk, Va. — Tukajšnji stanovnik, ki se izredno zanima za radio in si je izdelal izredno močan aparat, pravi, da je ujel glas o neznan ladiji, ki je zmraznjena nekje v Severnem morju. Glas je povedal, da se ladija nahaja 3.000 milj od doma in da živila pohajajo. Moštvo lovi mrože, da se prehranjujejo z njih mesom. Ko je govoril, je moštvo ujele mrože, ki tehtajo 1.800 funtov.

NAPAD Z BOMBAMI NA HIŠO.

Po zavzetju hiše se je izkazalo, da je pravi pišček že izletel.

Chicago, Ill. — Policijska postaja na ulici Deering je prejela obvestilo, da se pobojniki Herman Ziegler, katerega iščejo, ker je obstrelil dva detektiva, nahaja v neki hiši na Farrellovi ulici. Postaja je hitro obvestila detektivski biro in v nekaj minutah so se pripeljali detektivi, da primejo pobojnika. Potrkali so na vrata in zahtevali, da se odpro. Toda neki glas odzvonil jim je rekel, da naj bodo previdni, če ne jih ozdravi svinčenke. Detektivi so ubogali in so od daleč zdrobili šipe v oknu. Nato so vrgli v hišo bombe, napolnjene s plinom, ki povzroča solze. Trajalo je pet minut in na oknu je bilo videti znamenje, da se stanovniki podajo. Policija je bila vesela, ampak bila je kmalu zelo razočarana. Med jetniki so bili trije otroci, njih oče Walter Frankowski in neki starček. Pišček, ki so ga iskali, je že izletel. Vseeno so pa odvedli jetnike na postajo, da jih izprašajo.

Komunist Sadoul pred sodiščem.

Pariz, 13. jan. — Jacques Sadoul, častnik francoske armade, ki je l. 1918 posetil Rusijo z vojaško mislijo in potem ostal tam, kaj ter vodil komunistično propagando, je bil večer postavljen pred vojno sodišče. Sadoul, ki se je zadnji mesec vrnil v Francijo v spremstvu sovjetskega poslanika Krasina kot njegov uradnik, je bil že l. 1919. obsojen na smrt po vojnem sodišču. V svojem zagovoru je Sadoul dejal, da bi moral biti francoska vlada hvaležna, ker je rešil člane vojaške misije smrti, ko so v Rusiji vohunili v interesu Kočaka in Denikina.

LAHKA KAZEN ZA SEEPARJE.

Chicago, Ill. — Skoraj deset let je poteklo, preden je bila izrečena sodba nad štirimi glavnimi voditelji razglašene Florida Everglade Land kompanije. Izravnava te obravnave je zavita v misterij. Kaznovane so bile štiri osebe in sicer: William A. Otis, predsednik zemljišne kompanije, \$2.500; Harold J. Bryant, milijonar in nekdanji zelo poznan v "višji družbi," v Lake Forestu, \$2.500; Percy A. Hagerman, drugi podpredsednik, \$1.500; William F. Greenwood, \$1.000.

Sleparija, ki jo je uganjala ta družba in katero so odkrili poštni nadzorniki, je bila ena najbolj obširnih zemljišnih sleparij, ki je bila kdaj izvršena z zlorabo pošte.

Ogoljufanih je bilo več kot pet tisoč oseb.

Kompanija je dejala, da lastuje 65.000 akrov sveta, ki je bil razdeljen v 4.860 velikih parcel, ki so bile prodane z obljubo, da bo družba potrošila \$1.250.000 za razne naprave na svetu.

Ljudje so šli pogledat svet. Pronašli so, da je pod vodo. Nekateri so se vozili v čolnih, drugi zopet v motornih barkicah, da so prišli na mesto, kjer je bil njih svet, seveda tudi pod vodo.

Družba je prodajala močvirje pod vodo in sleparija je šla skozi pet let, preden je bila ustavljena. Sleparji so spravili lepe vsote denarja.

V SAN FRANCISCO NI BILO DRUGAČE OB PRAZNIKIH KOT DRUGJE.

Sistem je povsod enak, zato so pa tudi razmere.

San Francisco, Cal. — Čas veselih praznikov je minil tudi v San Franciscu in vračati so se pričeli enakomerni dnevi. Ob praznikih so se odigrali dogodki, ki govorijo jasno kot beli dan, da prazniki niso bili veseli za vse. Neko dekle je skočilo v vodo, ker je bilo brez centa v žepu ob Božiču. Neki delavec se je ustrlel, ker je zastojal iskal delo. Nekemu jetniku, ki je izvršil prav malenkosten prestop, ni bilo dovolilo, da se udeleži pogreba svojega deteta. Bil je seveda siromak in ni spadal med prominentne meščane. Neki dobro poznan igralec za denar, ki sedi zaradi tihotapstva v opojnihi pijačami, je pa smel domov ob Božiču na kosilo, da je praznik preživel v krogu svojcev.

Novoletna zabava v državni joči v San Quintinu je potekla brez 150 zamorskih jetnikov. Ostati so morali v svojih celicah, ker sta se dva izmed njih sprla v jedilnici, novi jetničar pa misli, da je treba na tak način ustvarjati zglede.

Teden je bil izredno mirzel. Brezposelni delavci, ki so na cesti, nimajo strehe, ne jela, so silno trpeli. Drenjali so se na Howardovi ulici okrog posredovalnic za delo v nadi, da dobe delo in zaslužek.

Prohibicionistični detektiv je bil ubit, ko se je udeležil gostije z opojnimi pijačami.

Nekateri verske sekte so naznanile poseben molitveni teden. Novo leto je pričelo za siromake in delavce s tistim trpljenjem, kot druga leta.

ALI BODO NA DEČKU IZVRŠILI SMRTNO KAZEN?

Štirje zdravniki so izjavili, da je bebec.

Pottsville, Pa. — Čudna so resnata justice v Ameriki. Na zatonu klopi pred porotniki je sedel 14-letni William Cavalier na obtožbo, da je umoril svojo staro mater. Štirje zdravniki so izjavili, da deček ni pri zdravi pameti. Porotniki so ga spoznali krivim umora. Tako dejanje se kaznuje s smrtno kaznijo v Pennsylvaniji in izključeno ni, da sodnik izreče smrtne kazni. Ampak governer Amos Pinchot najbrže ne bo potrdil smrtne obsodbe, kajti obsojenec je še otrok.

Porotniki niso verjeli zdravnikom, ki so soglašali, da je deček neumen, ampak verjeli so gobedavim in klepetuljastim sosedom, ki so na široko pripovedovali in opisovali dogodek.

Deček je svojo staro mater ustrelil. Pognal ji je dve krogli v prsa in pet v glavo. Pobrli je njen drobiž, kolikor ga je imela in napravil. Prijeli so ga dva dni kasneje po izvršenem dejanju.

Nacionalisti zavladajo v Nemčiji?

Berlin, 13. jan. — Dr. Hans Luther, finančni minister v Marxovem kabinetu, je večerj ponovno poskušal z organiziranjem vlade in danes javljajo, da je sestavil kabinet s pomočjo nacionalistov. Stresemann ostane zunanji minister. Ako se ta vlada vzdrži, tedaj je bila zmaga republikanskih strank v decembru brez koristi in Nemčija dobi monarhistično vlado prvič, odkar je kajzer pobegnil v Holandijo. Republikanske stranke se mogoče združijo v močno opozicijo v parlamentu.

NAZNANILO.

Cleveland, Texas.

Članom Proletarian Diamond Oil Association!

Dne 29. decembra se je vrnila letna seja zgoraj omenjenega podjetja.

Seje se je udeležilo 12 tu živelnih članov, ki so zastopali člane, kateri so nam poslali pooblastilne listine.

Prečitan je bil letni račun, ki je bil soglasno sprejet. Podjetje obstoja iz 32 lastnikov zemlje, ki lastujejo 2526 akrov zemlje, 90 članov, ki so se nam pridružili finančno, 16, ki imajo v najemu (lease) zemljo pri tem podjetju. Skupaj 138 članov. Finančni izkaz je sledeč: Denarja za vrtnje na bankah \$1.171, podpisane ob mestnih mož \$1500, skupaj \$1671. V banki za razvitje \$28.00.

Zahvaljujemo se vsem članom, ki nam pomagajo pri agitaciji. Le tako naprej za razvitje tega velepomembnega podjetja. Z vajstnostjo lahko dosežemo lepo prihodnost za boljši življenjski obstanek. Odkar so rojaki spoznali naš namen, nam pisma dohajajo v taki množini, da nam ni mogoče točno odgovarjati. Na rokavi imamo še par sto cirkularjev, v katerih so navedene vse glavne točke naših pravil. Kdor želi postati član tega podjetja, naj nam pošlje naslov in za dva centa znamko za poštino in mu pošljemo naš cirkular.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na: Proletarian Diamond Oil Association, Box 336, Cleveland, Tex.

Odbor za leto 1925:

Predsednik F. B. Henderson.

Tajnik C. N. Smith.

Blaaginik Osse Anderson.

Nadzorniki: Frank Zimmerman, H. A. Weeren, L. J. Slone.

RAZPIS SLUŽBE!

Družba "Slov. Nar. Dom" v La Salle, Ill., potrebuje hišnika (Janitor). Ponudbe za to službo pošljite ali izročite podpisnemu do dne 24. januarja 1925. Pogoji in vsa natančna pojasnila dobite pri tajniku družbe. Seja delničarjev bo vse ponudbe pregledala na seji dne 25. jan. t. l. ob 2. uri popoldan, ter določila hišnika. Leo Zevnik, tajnik Slov. Nar. Doma, First & Crosat St., La Salle, Ill. (Adv. Jan. 14.)

PRIJATELJI SE SPOZNAJO V ČASU POTREBE.

Tu je slučaj dragocenega prijateljstva: Pittsburgh, Pa., Dec. 22, 1924. Nadlegovalo me je za prijte že nekaj let. Pred časom mi je prijatelj rekel, naj skušam Trinerjevo Grenko Vino; dobil sem ga steklenico in ročem, da še nikdar nisem česa rabil, ki bi mi dalo tako hitro in udobno pomoč. Vedno bom imel pri rokah steklenico in jo priporočal vsem mojim prijateljem. W. M. Engle, Mt. Vernon St. — Trinerjevo grenko vino je gotova pomoč v slučajih bolezni v želodcu, čisti čreva in okrepi ves sistem, ker je narejeno iz čistega naravnega kalifornijskega rdečega vina, katero zopet uravnava vaše telo. Tudi ženske ga imajo rade. Mrs. H. Jasiek nam je pisala od Wolf Lake Cornerja, Muskegon, Mich., na 16. dec.: "Težko najdemo dovolj besed, da pohvalimo Trinerjevo grenko vino. Kako dobra od pomoč je!" Kupite steklenico pri lekarnarju ali prodajalcu še nocoj in imelite doma tudi Trinerjev Liniment, hitri od pomoč proti revmatizmu, nevralgiji in proti kašlju. Pišite po popoln seznam naših zdravil na Joseph Triner Company, Chicago, Ill. (Ad. Jan. 14.)

Tutankamenov grob bo spet odprt.

London, 13. jan. — Iz Kaira javljajo, da Howard Carter, ameriški egiptolog, odpre grob kralja Tutankamena še te dni. Carter je sklenil pogodbo z egiptovsko vlado za nadaljno raziskavanje Tutove grobnice.

ANGLEŠKI JEZIK

Je zelo potreben vsakemu Slovencu v ti deželi. Mi vas naučimo govoriti, čitati in pisati angleško v kratki dobi. Ne odlagajte, pričnite takoj. Ako žite v našo šolo po dnevu ali ob večerih. Vite v Chicago lahko pridete osebno. Ali samo v nedeljski razred. Ako živate zunaj na deželi se lahko pričnete učiti potom poslanih nalog po pošti. Hločemo vas pripraviti. Plača se le \$3 na deset nalog. Pišite na naslov: Slovensko-Angleška Šola, 3639 West 22nd Street, Chicago, Ill. (Cor. Millard Ave.)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam sodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je preminul moj preljubljeni soprog in oče

FRANK KUDER.

Dne 29. decembra 1924 je šel zdrav in vesel na delo v tukajšnji premogorov, ki je last Central Coal Co. Ob pol enajstih dopoldne ga je žadela nesreča, utrgala se je nad njim velika plast kamenja, tako, da je bil revež na mestu mrtev. Pokojnik je bil mirnega značaja. Rojen je bil 7. decembra 1880 pri Sv. Petru, Sav. Dolina pri Celju. V Ameriki je bil 16 let. Bil je član društva št. 223, S. N. P. J. Iskreno se zahvalim članom društva za darovani venec in še posebno bratu predsedniku za gniljiv nagrobni govor ob odprti gomili mojega nepozabnega soproga. Srčno zahvalo izrekam tudi Lokalu štev. 2603, U. M. W. of America, za kraani darovani venec. Nadalje se zahvaljujem tudi "Women Study Club" v Ringo, Kans., za kraani šopek cvetic, ki so jih darovali. Prav lepo se zahvaljujem njegovima bratoma Jos in Mattu za darovane vence, ter isto tako tudi mojima sestrama Mrs. Frances Stvarnik iz Milwaukee, Wis., in Mrs. Mary Kukec iz Illinois, ki so prišle k pogrebu in darovale vence. Hvala tudi vsem sosedom za izkazano mi vsestransko pomoč in tolažbo. Lepa hvala vsem, ki ste ga obiskali in spremili k zadnjemu počitku. Tebi dragi soprog moj in oče, odšel si od nas za vedno, a naš spomin na Te ostane med nami, počivaj v miru in lahka naj Ti bo ameriška zemlja. Zalujoci ostali tukaj: Agnes Kuder, soproga, Molty, hčerka in Joe in Matt Kuder, brata. V stari domovini pa oče in sestra. Zalujoca Agnes Kuder, Ringo, Kans.

Slovenski fotografični zavod

F. OBLAK

4905 BUTLER STREET, PITTSBURGH, PA.

Slovenec in drugim Jugoslovanom v Pittsburghu in okolici naznanjam, da sem preuredil in na novo opremil svoj fotografični atelje, ki odgovarja vsem modernim vrham. Posebno prikladno je za slikanje večjih skupin, poročnih, družinskih slik itd. Kadar se torej želite slikati, obrnite se na domačo podjetje, ki vas hoče brezdomno v vseh ozirih zadovoljiti.

ZAHVALA.

Vsem, ki so naju tako iznenadili ter bogato obdarovali in pogostili ob priliki zabavnega večera za katerega se še domislila nisva ob 25-letnici najine poroke, kar je bilo ravno na novega leta dan 1925. Lepa hvala vsem. Mr. in Mrs. Frank Pucelj, 223 W. Poplar St., Chisholm, Minn. (Adv. Jan. 14.)

OBISČITE STARI KRAJ

Sejaj je najlepša prilika, ker so cene enilane. "SIFKARTA" stane 1c. NJUJORKA DO ZAGREBA. IN NAZAJ \$190.00. In \$5.00 več za vojni davok. EMIL KISS BANKIR. Ubojite nam po poslanju. 133-2nd Ave., New York, N. Y. Denarne pošiljave, dolarje — Dinarje! — Odloček za hranilne vloge! — Javni notarski urad!

ROLE ZA PIANO

SLOV. IN HRVATSKE. dobite edino pri Navinshek-Petokor 331 Greeve St., Conemaugh, Pa. Pišite po cenik.

Hrbtena bol

je predznak obistne neprilike in nikakor se ne sme zanemariti. Vzamite

SEVERA'S LEDSYL

ki je izvrstan stimulant za ledice. Pomaga naravi popraviti obstoječi nered, ter olajša bolečine v hrbtu vsled obistne neprilike.

Cena 75c in \$1.25.

Zahtevajte v lekarnah.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

PRIDITE

IZ SEVERA

PRIDITE KINAM...

Želite pričeti hranilno ulogo ali varno investirati vaše prihranke.

Izposodite si denar na povoljne pogoje na dobro ohranjene in na novo dovršeno hiše.

Pošljite denar v Jugoslavijo ali druge evropske dežele.

Kupite si pri nas parobrodni listek na katero koli črto.

Ako potrebujete nasvetov v kakršni koli denarnih stvareh — naše zanimanje bo vaše uspeh.

TOREJ, PRIJAVITE SE na banko priznana po vseh Združenih državah.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

na varno in konservativno banko

1900 BLUE ISLAND AVE. vogal 19. ulice

CHICAGO, ILLINOIS

PRIDITE

IZ JUGA

Razprave o pravih S. N. P. J.

Chicago-Clarendon Hills, Ill. — Je pa še drug potreben nauk, ki bi ga morala S. N. P. J. uvesti za poučevanje mladine. To je nauk o spolnosti, ki je potreben, da člani poznajo sebe, iz kaj obstoje, kako funkcionirajo in kaj je naravno življenje. Ta nauk lahko jednota najbolje širi, ako sodeluje z vlado, ali če kupi pri knjižničarjih knjižice take vrste, kot jih izdaja Julius-Haldeman kompanija v Girardu, Kans., in jih razdeli med mladoletne in odrasle člane, kadar dosežejo gotovo starost, ko jim taka literatura koristi.

Javna zdravstvena služba Združenih držav, divizija za venerične bolezni, 228 Mirat Street, N. W., Washington, D. C., vladna agencija, oddaja brezplačno glede spolnega vprašanja sledeče spise:

Zbirka A za mladeniče.
Zbirka B za splošno javnost.
Zbirka C za dečke.
Zbirka D za starše otrok.
Zbirka E za dekleta in mlado žene.

Zbirka F za učitelje.
Mi stremimo zatem, da postane naš narod idealen. Ne moremo pa imeti idealnih ljudi brez idealnih razmer in prave konstruktivne izobrazbe in poduka. Kolikor preje bo jednota prišla s konstruktivno izobrazbo, toliko preje bo na potu, ki vodi do idealnega naroda.

Vprašanje posebne izobrazbe. — **Talentrani člani.**

Moje sugestije glede podpore dijakov na učiliščih se pridružujejo sugestiji brata Gardena. To pomeni, da naj Slovenska narodna podpornica jednota podpira najbolj tiste dijake, od katerih bo imela največ koristi in podpore. Ako se vzpostavi tak program za širjenje izobrazbe, tedaj mora človek zagovarjati, da se podpora deli na razne načine: Največ podpore dobe tisti dijaki, od katerih dobi jednota ali njeni člani največ koristi, manj podpore pa dobe oni dijaki, od katerih nima jednota ali njeni člani koristi.

Ako se pogledamo v to vprašanje, tedaj spoznamo, da so naši člani po ogromni večini sami delavci in zopet večina teh je strokovno organizirana. Iz tega sledi, da naj jednota podpira najbolj one dijake, ki nameravajo postati voditelji delavstva. Za dijake, ki se vpišejo v delavska učilišča, naj jednota plača vsa šolnina, celo knjige, seveda se to razume, ako dijak potrebuje finančno podporo in se ne more sam vzdržati na delavskem učilišču. Jaz priporočam, da se takim dijakom, ki se vpišejo na delavska učilišča in imajo namen postati voditelji delavstva, da tri sto dolarjev podpore na leto in sicer za dobo dveh let, ako so potrebni take podpore.

Bratje, naše članstvo tvori po ogromni večini delavci. Zato premislite, v kakšni poziciji bi se delavstvo nahajalo, ako bi imelo tako duševno zmogljivost voditeljev, kot jih imajo kapitalisti. Delavci lahko le na ta način pridejo do boljših in zmogljivejših voditeljev, da odposlajo talentirane člane iz svojih vrst v šole in jim dajo tako izobrazbo, ki razvije in zboljša njih zmogljivost kot voditeljev.

Druga važna skupina s jednotinega vidika so dijaki, ki študirajo upravo in trgovino in pravo. Tem naj bi se dala podpora, ako so jo potrebni, do sto petdeset dolarjev na leto skozi tri leta. Zakaj je ta skupina druga najvažnejša? Jednota ima zdaj okrog dva milijona dolarjev premoženja, ima svoj dom, svojo tiskarno in iz priporočil od strani bratov in sester v "Prosveti" je razvideti, da se bo pričela pečati kmalu z drugimi gospodarskimi vprašanji, ki že trkajo na njena vrata. Rešitev takih gospodarskih vprašanj je v interesu članov absolutna potreba. Ako hočemo voditi svoja podjetja uspešno, tedaj moramo imeti svoje ljudi, ki imajo potrebne tehnične in gospodarske zmogljivosti in ki razumejo taka vprašanja. Da pa jednota dobi take člane iz svoje srede, tedaj mora mladino spodbujati, da se oprime takih študij. To pa najuspešneje vrši, ako jih gmotno podpira.

Bliznja skupina naj sestoji iz zdravnikov, inženirjev, častnikov in učiteljev. Ta skupina je na tretjem mestu, kar se tiče važnosti za jednoto. Za to skupino priporočam po sto dolarjev podpore na leto skozi tri ali štiri leta, ako so podpore potrebni.

Ostalim talentiranim dijakom naj se ne daje podpora v denarju.

Dijakom, ki se poslužujejo korespondenčnega kurza, da postanejo delavski voditelji, naj se plača polovica stroškov za korespondenčni kurz, ko dijaki dokončajo kurz. In zakaj naj se te vrste dijaki podpirajo? Jednota bo imela največ koristi od dijakov, ki postanejo delavski voditelji in zagledajo naj najbolj spodbujajo tiste svoje člane k študijam, ki hočejo postati delavski voditelji.

Uprava za izplačevanje denarne podpore dijakom naj se podredi izobraževalnemu departmentu. V ta namen naj se ustanovi poseben sklad, v katerega gre iz upravnega sklada in od vsakega člana po en cent v ta namen. Z drugimi besedami to pomeni, da naj se razdeli sedanjí sklad za izredne podpore: en cent naj gre za izobrazbo, en cent pa za izredne podpore.

Izobraževalni departament naj ostane v trajnih stikih z dijaki na učiliščih in na univerzah. Opominja naj dijake, da je njih dolžnost, da z moralnega stališča vedno podpirajo jednoto. To lahko stori, da pišejo članke za razne publikacije, ki jih izdaja jednota. Ko je dijak dokončal svoje študije in je minilo že pet let, odkar je zapustil učilišče ali univerzo, naj izobraževalni departament nanj apelira, da daruje za dijaško ustanovo sto dolarjev ali več. Z ustanovitvijo trajno naraščajoče dijaške ustanove, od katere se naj porabijo le obresti za izobrazbo prvih talentiranih članov, v drugi vrsti pa drugih, se ustanovi stalni sklad, ki postane skozni več let tako trden in močan, da jednota lahko odpira vse svoje talentirane člane, ki žene študirati.

Neki član je pisal v "Prosveti", da je bilo iz nekega newyorškega učilišča poslanih 300 dijakov stavkokaziti in da je to vzrok, zakaj naj jednota ne podpira članov, da gredo na učilišča. To je zelo zmotljiv argument in neločen, in nima s to sugestijo nobenega stika. Zakaj? Jaz lahko naglašam, da je v zadnji februarjski stavki v Pennsylvaniji stavkokazilo okrog devetnajst članov jednote. Nihče ne more reči, še manj pa dokazati, da so vsi člani jednote, ki živa in prebivajo v Pennsylvaniji stavkokazili, ker je nekoč tam stavkokazilo 19 članov jednote. Te besede veljajo tudi o dijakih na učiliščih in univerzah. Ako gre nekaj učiliščnih dijakov stavkokaziti, še ni to dokaz, da so vsi učiliščni dijaki stavkokazili. Jaz se interesiram za to, koliko dijakov, ki so prejeli podporo od Slovenske narodne podpore za svoje študije, je stavkokazilo. Prepričan sem, da ni niti eden dijakov, ki je kdaj prejel podporo od S. N. P. J., ni postal stavkokaz.

Sam sem prejel dve leti podporo od S. N. P. J. Zavedam se, da je majhna podpora, katero sem prejel, povzročila, da sem se pričel veliko bolj zanimati za jednoto in njeno delo. Seveda hodim še v šolo, ampak prva pomoč mi je pomagala, da zdaj toliko zaslužim, da izhajam brez te podpore in da lahko nadaljujem svoje študije in plačam sam učiliščne stroške. Ko sem to dosegel, sem podporo odklonil, kajti tu so še drugi člani, ki so talentirani in so podpore potrebni.

Prepričan sem, da je večina učiliščnih dijakov poštena, kajti mladina je polna idealov in se je pripravljena tudi zanje žrtvovati, kar pričajo vsa velika gibanja. Drugi učiliščni dijaki imajo take moralne nazore, kot jih imam sam, zato sem prepričan, da ne bodo zlorabili podpore, ki jo prejmejo od S. N. P. J.

V prihodnji seriji dopisov bom razpravljal o zavarovalnem oddelku, postavah za zavarovanje v državi Illinois in o upravi zavarovalniškega departmanta.

Splošni pregled izobraževalnega departmanta.

V tej seriji člankov o izobraževalnem delu sem pokazal pridobitve, katerih bomo deležni, ako se vse izobraževalno delo oarredoteli v izobraževalnem departmentu, katerega vodi izobraževalni ravnatelj. Ta prenosna bi znižala stroške, kajti ker obenem odpravlja stare službe, ko ustvarja nove. Odpravi se bi bila služba glavnega urednika, in nadomeščena z ravnateljem izobraževalnega oddelka, ki bi imel več odgovornosti in več funkcij. Odpravljen bi bil urednik "Mladinskega lista" in odpravljeni bi bili prispevatelji Književne Matice. Vse to delo pa pride pod jurisdikcijo izobraževalnega rav-

natelja in nastavi se mora še en urednik, ki dela s polnim časom.

Po zakonu države Illinois je ooficijni jezik ameriški. Pismo, ki sem ga prejel od mr. Alex J. Johnsona, zavarovalniškega komisarja, z dne 5. avgusta 1924, razlaga ta zakon, da se morajo vsi ooficijni zapiski bratskih organizacij objaviti v ameriškem jeziku, dasiravno se lahko objavijo v vsakem drugem tujem jeziku, kot določajo pravila organizacije. Ker mora jednota priobčevati svoje ooficijne zapise v ameriškem jeziku, kar vključuje zapisnike, priporočam, da jednota izdaja mesečnik v ameriškem jeziku, ki lahko služi kot sredstvo za izobrazbo odraslih in v Ameriki rojenih članov.

Književna Matica naj se tako reorganizira, da se bodo njene knjige prodajale izpod petdeset centov komad. Večinoma naj bodo prevodi ameriških mislecev in pisateljev, da se odrasli člani tako seznanijo z mislimi ameriških mislecev in dobrih pisateljev. Naobratno naj se pa najboljša jugoslovanska literatura prevede v ameriški jezik, da bodo v Ameriki rojeni člani poznali jugoslovanske mislece in najboljše pisatelje. Te prevode jugoslovanskih mislecev in dobrih pisateljev naj prinaša ooficijni mesečnik, ki bo izhajal v ameriškem jeziku. Le na ta način je mogoče seznaniti v Ameriki rojene Jugoslovane z jugoslovansko kulturo.

"Mladinski list" naj se reorganizira v soglasju biologičnih, fizioloških in psiholoških zakonov in se naj deli v tri oddelke. Ena sekcija naj bo za otroke do 12 let, druga za otroke do od 12 do 16 let in tretja, obstoječa iz štirih strani, naj obsega slovensko čtivo.

Odrasli člani, ki govorijo v razumejo slovenski ali srbohrvatski jezik naj prejema "Prosveto" dvakrat v tednu in na osemih straneh. V dveh listih na osemih straneh bi bilo dovolj prostora, da se izvaja sistematična konstruktivna izobrazba. Ta izobrazba je potrebna, ker veliko članov ne podpira svojih misli s fakti, logičnimi argumenti. Oni omenijo samo stvar, ne podpirajo jo pa z logičnimi argumenti in izpuste fakte. Kako visoka je inteligenca naših članov, se najbolje prepračamo iz kolon pod naslovom "Javna govornica". Ako bodo člani prejeli dvakrat ooficijno številko na teden, jih bo spodbujalo k čitanju in tudi k pisanju. Vsaka vaja pa spopolnjuje sposobnosti posameznika. In če se bo to sistematično nadaljevalo, bodo Slovenci in drugi Jugoslovani zavzeli tako stališče v ameriški javnosti, da bodo priznani in poznani kot najbolj izobražena skupina ameriških državljanov.

Nazaj od časov Platona, Sokrata in Aristotela pa do danes priznajo misleci in učitelji, da vse zlo v človeški družbi prihaja od pomanjkljive izobrazbe. Ako hočemo zgraditi idealno človeško družbo, zakaj ne pričnemo graditi na dobrem in zdravem temelju s sistematičnim konstruktivnim izobraževalnim programom, da se nekega dne doseže idealna jednota, idealen narod, idealna država in idealna človeška družba. — Richard J. Zavrtanik.

Gebo, Wyo. — Na redni seji je društvo št. 430 S. N. P. J. razpravljalo o bodočih pravih, ki jih bo sprejela konvencija. Po našem mnenju bi bilo dobro, da se tiska ena ali dve strani Prosvete v hrvaškem jeziku, ker je veliko število članstva S. N. P. J. tudi Hrvatov, ki ne znajo čitati slovensčine. Tako bi se tudi list Prosveta pričel bolj širiti, bilo bi več naročnikov po slovenskih in hrvaških kolonijah. Prosvetin sklad bi na ta način raste v korist članstva jednote.

V naši naselbini Gebo in Crosby, Wyo., mi je dosti naših ljudi pripovedovalo, da je Prosveta najboljši slovenski list, ker piše za blagostanje in pravice slovenskega delavstva v splošnem. Na dejamo se, da bo prihodnja konvencija S. N. P. J. vzela to resolucijo v poštev.

Za društvo št. 430 S. N. P. J. — **Obren Belica, tajnik.**

Dnevnik "Prosveta" prične v kratkem prinašati podrobna navodila glede novih določb dohodninskega davka. Ali ste naročeni na dnevnik?

Razprave o inicijativni društva št. 123.

INICIATIVA — Za SREDO

Aurora, Minn. — Društvo št. 43 S. N. P. J. se je po daljšem razmišljanju izreklo proti inicijativi. Po našem mnenju je točka v pravih, ki je bila sprejeta s splošnim glasovanjem na inicijativno društva št. 333 popolnoma pravična, ker kdor hoče biti zavarovan za visoko bolniško podporo, naj tudi plačuje. Trditev, da se s tem krši princip bratstva in enakopravnosti, je neresnična. To bi bilo prej, ako bi moral član, ki je zavarovan za \$1 ali \$2 in se tudi ne more za več zavarovati radi starosti, plačevati doklade v višji bolniški razred. Da bi pa bilo to neizogibno, so pokazale izkušnje.

Neamiselno je tudi priti z inicijativo tik pred konvencijo, ker če bi bila tudi sprejeta, bi bila v veljavi samo par mesecev do konvencije. S tem bi ne bilo drugega kakor veliki izdatki v upravnem skladu. — **Društveni odbor.**

Universal, Pa. — Društvo št. 141 je prišlo na seji 4. januarja do zaključka, da je boljše, če ostane glede razredov in skladov kot smo odglašovali za inicijativno društva št. 333. Konvencija je predurmi. Tudi če hočemo ostati enakopravni, naj se vsak sklad deli zase. Kdor hoče biti zavarovan za visoko podporo, naj visoko plača. — **Paul Kokal, tajnik.**

Chicago, Ill. — Društvo št. 86 ne podpira inicijative, ker v splošnem ni v korist članstvu. Godila bi se krivica članom, ki so zavarovani v nižjih razredih in ne bilo bi enakopravnosti kakor izvajajo društvo št. 123. Društvo št. 86 je prišlo do zaključka, da ostane za naprej kakor sedaj, da se vsak razred vzdržuje zase. Če je član za več zavarovan, naj tudi v slučaju primanjkljaja v njegovem razredu sam plačuje, ne pa kdo drugi za njega. — **John Držić, tajnik.**

New Duluth, Minn. — Naše društvo št. 205 je vzelo v pretes inicijativo na redni seji dne 21. dec. Prišlo je do zaključka, da je sploh nesmiselno sprejemati spremembe ali inicijative tik pred konvencijo, ki se bo vrnila po preteku šest ali sedem mesecev. Drugi naj razredi ostanejo deljeni ali se vsak vzdržuje zase.

Za društvo št. 205. — **Odbor.**

Broughton, Pa. — Društvo št. 52 je na seji 4. januarja sklenilo radi inicijative:

1.) Točka glede bolniških skladov naj ostane kakor je bila sprejeta s splošnim glasovanjem. Cemu bi se mlatila vedno ena in ista slama. Članstvo je odločilo s splošnim glasovanjem in isto naj ostane.

2.) Prihodnja konvencija se bo vrnila v tekočem letu. Ona naj odloči, kako naj se vzdržujejo bolniški razredi v bodoče. Delati stroške v tem oziru, bi bilo odveč.

Za društvo št. 52. — **Odbor.**

Javna govornica.

**Glasovi članov S. N. P. J. in
čitateljev Prosvete.**

Aguilar, Colo. — Južni Kolorado mora biti jako na dobrem glasu. Dokaz temu je, ker skoraj ne mine teden, da ne bi kot tajnik društva prejel eno ali dve prošnji za podporo. Vsed tega apeliram na brata društva, katera imajo bolnike v svoji sredi, naj ne pošiljajo prošnji na nas, ker je bilo sklenjeno na seji, da prošnji ne upoštevamo iz razloga, ker nam ni mogoče. Večina je takih, da komaj zmagujejo za svoj lastni assessment, kako naj torej človek pomaga drugemu, ko se sebi ne more?

Zeleti bi bilo, da bi prihodnja konvencija nekaj ukrenila v tem oziru. Mislim, naj bi se ustanovil poseben sklad za take, ki so v resnici potrebni podpore. Določena vrsta naj bi se plačevala vsak mesec v ta sklad. Toda, ako bi kaj takega storili, bi bil zopet povzrašen assessment, česar bi članstvo ne maralo. Ampak hočeš noč, moraš nekaj se bo moralo ukreniti, da se odpravi nedostatek pri jednoti. Človeku se mlo stori, ko čita take prošnje; če se lahko odzove z dolarjem, je lažje, ako pa nima, da bi bolniku pomagal z denarnimi sredstvi, je težko.

Slovenska Narodna		Podpornica Jednota
Ustanovljena 9. aprila 1904.		Inkorp. 17. junija 1907. v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik Vincent Cinkar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. T. Box 103, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Novak; gl. blaginjski John Vegrich; urednik glasila Jozef Zavrtanik, upravitelj glasila Filip Godina.

FOROTNI ODBOR:

Martin Železnikar, predsednik, Box 276, Harborton, Ohio; Frances A. Taucher, 2827 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Krifmančič, 13111 Huntington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Terfelj, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODBOR:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross Kans., za jugozapad.

Frank Klun, Box 399, Chisholm, Minn., za sev. zap. John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Paul Berger, predsednik, 848 Willow St., Chicago, Ill.; Richard J. Zavrtanik, R. No. 1, Hinadale, Ill.; Frank Zajc, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Združiteni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Joško Oves, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Olip, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kera, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POZOR! — Korespondenca z glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJE: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blaginjsko S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: Martin Železnikar, Box 276, Harborton, Ohio.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, napovedi in sploh vse kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Človeku nehoti pride na misel, kaj je vzrok in kaj ni v redu. Kdor hoče le malo rabiti svoje močnega, mora priznati, da tega je kriv današnji krivični družabni sistem. Po mojem bi moral podpirati bolnika tisti, za kogar je bolnik delal za časa, ko je bil zdrav. Toda ker to ne spada pod našo "jurisdikcijo", je boljše, da molčim, ker dokler bo ljudstvo tako kratkovidno kot je dandanes, ni upati na kako izboljšavo v našo korist. — **Martin Kovač.**

Detroit, Mich. — Pri Ford Motor kompaniji smo tudi dobili za božične praznike deset dni počitnic kot darilo za celoletno delo. Druga tako nismo pridobili v minulem letu kakor da smo za leto starejši in bolj izmučeni. Pričakovati nimamo boljšega tudi v tem letu, a upanje gojimo, da bo vendar prišel kmalu čas, ko se bomo ločili izpod kapitalističnega jarma in stopili skupno v delavsko vlado, ki bo odgovarjala za delavce.

Organizacija za slovenski dom še ves čas lepo napreduje, zato priporočam vsem tistim, ki še nimate delnic, da jih čimprej mogoče vzamete in s tem veliko pomorete, da pridemo prej do pravega vilja. Ne delajte praznih izgovorov, a čemur se samo odtujujete. Če smo Slovenci, si bodimo kakor bratje, ki delajo v slogi za napredek.

Društvo Daljnogled S. N. P. J. prav lepo napreduje v vseh oziirih na blaginji kakor članstvu. Če bo tako naprej, bo društvo kmalu štele 200 članov. In društvo bo šele drugi mesec staro eno leto. Delujmo tako naprej. Vsak naj bi pripeljal na sejo še kaj novih kandidatov, saj tukaj je še dosti rojakov, ki še niso pri nobenem društvu.

Za božične praznike sem bil na obisku v Pennsylvaniji in videl sem slučaj, ko je mož ponoči za večno zaspał ravno v naselbini, ki sem jo obiskal. Mnenje je bilo, da je najbrž zmrznil. Ni mi znano, kakne narodnosti je bil, a gotovo je, da je bil brez vsakih sredstev. Prvi dan, ko je umrl, se ni nihče brigal za njega; kakor je umrl, tako je ležal. Drugi dan so prišli ponj štirje možje s košaro, položili so notri truplo in ga drsali po snegu s hriba v dolino. Navzoče je pri arcu zabolel prizor in vsak si je mislil, kako se godi s človekom, ki ni pri nobeni organizaciji.

Rojaki zato pristopajte k organizaciji, da se vam ne bo godilo gorje v slučaju bolezni ali nesreče.

Na Silvestrov večer sem se udeležil veselice, ki jo je priredilo društvo št. 145 S. N. P. J. Prav lepo smo se zabavali pozno v noč in tudi za žejne in lačne je bilo vsega dovolj. Moram reči, da je

dotična naselbina zelo napredna miselnja in dela za napredek. Med rojaki vlada najlepša sloga, imajo svojo dvorano, čeprav malo, ki pa odgovarja njih potrebam za seje.

Samo pri večjih prireditvah je dvorana malo premajhna. Prijatelje po Pennsylvaniji prav lepo pozdravim in se zahvalim za poštreno skozni božične praznike. — **Frank Tehovnik.**

Cooperstown, N. Y. — O naši naselbini se malo ališ, čeravno je prilično velika in se še zmerom pomalem množi. Za današnje gospodarske razmere je napredek med tukajšnjimi farmerji povoljen. Tudi nas farmerje namreč tlačijo kapitalizem prav tako kakor mezdne delavce. Edino je dobro, da nam ni treba spraševati za delo, ki ga nikoli ne zmanjka in tudi nam ni treba posluhati piščalke industrijskega podjetja. Farmer zdaj povečini sedi pri peči in časopise bere.

Zadnjič sem čital od dopisovalke iz Penne, ko se hudeje čez našo hribo, s kamenjem pokrito, ter da se tu ne da ničesar prodati. Dam ji prav, da je krompir padel takorekoč na ničlo v ceni in prav tako je z drugimi pridelki, ali naš glavni posel je v mlekarstvu in kokošereji, iz česar naši glavni produkti za trg. Mleko in jajca pa se vsaki dan prodajo in večinoma vse gre v mesto New York.

Smo blizu dobrih cest in železnic ter imamo svoje mlekarne. Ne hudovati se čez farne v teh krajih; dopisovalka najbrž ni bila tu dosti časa, da bi ji bile razmere znane. Dasi so razmere slabe za farmerje imajo slovenski kmetovalci vendar po 90% avtomobile in drugače se življenjske razmere izboljšujejo.

Dopisovalka iz Oakavilla ima prav, ko piše, da imajo kmetovalci tu polne kleti pridelkov. Pridelki tu se tudi lahko prodajo po isti ceni kot večinoma po drugih krajih, zlasti pa je poleti dober trg za jajca, kokoši in peteline. Brez truda pa kajpada tudi pri nas ni kruha.

Pozdrav zavednim Slovincem, posebno pa farmerjem. — **Adam Krinch.**

Pes in policaj.

"Gospod, gospod! Zakaj pa pes nima nagobčnika?" kliče na ulici policaj nekemu gospodu.

"Kakšen pes?" vpraša gospod.

"No, vaš pes!" pravi policaj in kaže na scene, ki leti za gospodom.

"To ni moj pes, me nič ne briga," se brani mož.

"Saj vendar ves čas za vami leti in tajni," ugovarja policaj.

"Vi tudi za mano letite in vaju je, pa niste moj!" zavrne spod policajja ter mu s tem veče strogi jezik.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cipro \$5.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.
Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"
UNION LABEL APPLIED FOR
Datum v oklepaju n. pr. (Dec. 31.-24) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da ne vam ne ustavi list.

S. N. P. J., NJENO DELO IN NJEN RAZVOJ.

Člen XI., druga točka na strani 39 se glasi "Glasilo mora biti urejvano v duhu načel naprednega, politično in strokovno organiziranega delavstva in v duhu prvega odstavka načelne izjave Slovenske narodne podporne jednote." Ta odstavek precej jasno odgovarja na vprašanje: "Kakšno naj bo to politično izšolanje članov bratskih podpornih organizacij?"

Se jasneje o političnem izšolanju članov bratskih podpornih organizacij pa govori resolucija, ki je bila prvokrat sprejeta na peti redni konvenciji v Milwaukeeju in je bila kasneje potrjena na vsaki redni konvenciji do danes in ki pričinja z besedami: "Člani in članice Slovenske narodne podporne jednote, ki z malimi izjemami tvorimo del meznega delavstva, priznavamo moderno delavsko gibanje na temelju razrednega boja." Ta resolucija pa konča z besedami: "... in pri vsaki priliki zagovarja in priporoča socialistično stranko, ki se bori za svetlo bodočnost vse človeške družbe."

Naša jednota je s tem povedala, kako se naj politično izšola in izobrazi njeno članstvo; dala je s temi zaključki nalog uredniku glasila in gl. odbornikom, kako morajo vršiti izobraževalno delo in politično izšolanje članov.

Zakaj sta tako politično izšolanje in poduk potrebna?

Današnji gospodarski sistem je kapitalistični in je sad manchesterskega liberalizma, ki je vedno oznanjeval "svobodno igro sil". Tisti, ki imajo koristi od tega gospodarskega sistema, in nevedneži, ki se ne zavedajo, kako škodljiv je ta gospodarski sistem za vse človeštvo, posebno pa za delavce in proizvajalce vseh vrst, ga zagovarjajo, kakor so čuvali in zagovarjali svoječasno fevdni gospodarski sistem oni, ki so imeli koristi od njega in nevedni ljudje, ne vedoči, kje so vzroki za vse nadloge, ki jih tlačijo. Največjo korist od sedanjega gospodarskega sistema imajo lastniki produktivnih in razdelitvenih sredstev in naravnih bogastev, njih ožji podporniki in zagovorniki; delavci in proizvajalci, pa naj bodo ročni ali duševni, so izkoriščani in oplenjeni za sadove njih dela.

Boji za ohranitev sedanjega gospodarskega polja se odigravajo med lastniki produktivnih in razdelitvenih sredstev in naravnih bogastev in delavci in proizvajalci, ki s svojim umskim in ročnim delom ustvarjajo vsa bogastva na svetu, na političnem, strokovnem in gospodarskem polju. Ti boji se ne vrše z orožjem in krvavimi prekucijami, ampak z uma svitlim mečem. V teh bojih odloča pamet, zdrav človeški, dobro izšolan razum.

Pripadniki in zagovorniki kapitalističnega sistema vpregajo v svojo službo šolo, cerkve, znanost, iznajdbe sploh vsako sredstvo, ki se jim zdi, da varuje, ohranja in čuva gospodarski sistem. Dostikrat ti pripadniki in zagovorniki sedanjega sistema udarijo tudi čez mero in se poslužijo sredstev, ki so z moralnega in človeškega stališča vredna obsodbe.

Politika igra veliko vlogo pri ohranitvi sedanjega gospodarskega sistema. Zagovorniki in pripadniki sedanjega sistema so organizirani politično v svoji deželi in mednarodno, akoravno zadnje dejstvo taje. To tajeje najde mogoče poslušna ušesa pri politično nezrelih ljudeh, ki ne vedo, da na tajnih diplomatskih sejah uravnavajo in določajo smernice za ohranitev kapitalizma po vsem svetu.

Gospodarski sistemi se ne spreminjajo čez noč. Zgodovina sedanjega gospodarskega sistema in prejšnjih gospodarskih sistemov nam pove jasno in določno, da vzame stoletja, preden se gospodarski sistem spremeni. Z iznajdbo parne sile in drugih strojev, ki so pričeli revolucionirati produkcijo v človeški družbi, je fevdalni sistem prejel prvi sunek in se je pričel drobiti. Kljub temu pa še danes ni po vsem svetu uveden kapitalistični gospodarski sistem, medtem ko na vrata sedanjega gospodarskega sistema že prav močno trka socialistični gospodarski sistem, ki pomeni skupno lastništvo vseh produktivnih in razdelitvenih sredstev, naravnih zakladov in zemlje, v katerem bo lahko vsak posameznik razvil svoje duševne zmožnosti do najvišje stopnice.

Zgodovina in sedanjí čas sta naš učitelj v prvi vrsti. Iz njiju se učimo, kaj je bilo v preteklosti, kaj je sedaj; na podlagi tega spoznanja lahko gradimo in se pri gradnji zopet učimo.

Pripadniki in zagovorniki sedanjega sistema se učijo ravno iz teh virov, kot vsi oni, ki delajo za svetlo bodočnost vsega človeštva.

(Dalje prihodnjik.)

ZDAVNIŠKI NASVETI

Piše vrh. zdrav. dr. F. J. Kern.

Vprašanja in odgovori.

"Vaše članke redno prebiram, nisem pa še brala o boleznih, ki jo imenujemo oslovski kašelj. Moj otrok ima to bolezen že tri mesece; je nekaj časa boljše, a se zopet povrne. Ne vem, kje se prehladi, ker ga vedno čuvam. V starem kraju so stare ženske rekly, da mati otroka prehladi, jaz pa nikdar ne grem z njim na mraz. Star je šele trinajst mesecev in še doji. Jaz pijem včasih malo domačega vina. Ali morda to škodi otroku? Ali bi smela skuhati otroku eho sveže jajce na dan, ker je otrok veliko zgubil na teži? Ko je bil star devet mesecev je tehtal 25 funtov, zdaj pri trinajstih mesecih pa tehta le 23."

Oslovski kašelj (Pertussis, Whooping Cough) je nalezljiva bolezen, ki se prime navadno otrok, a tudi odrasli niso izvezeti. Povzroča jo gotov bacil, ki povzroči vnetje v grlu in sapniku. Pri oslovskem kašlju razločujemo tri dobe: dobo katara, dobo nadihu in riganja ter dobo pojemanja. Prva dva tedna ima otrok kašelj, ki se težko loči od navadnega prehlada, edino tja je kašelj hujši ponoči. Navadno ima otrok nekaj vročice in suh kašelj, ki se ne da vstaviti z navadnimi zdravili. Koncem drugega ali pričetku tretjega tedna prične otrok "vriškati". Napadi kašlja trajajo dlje in dlje, da zapirajo otroku sapo in povzročajo bljuvanje. Otroku dostikrat med napadom postane zaripljen v obraz in v sled napenjanja oteče okoli oči. V milejših slučajih dobi otrok po osem ali deset napadov na dan, v hujših pa tudi po 20 do 30. V par tednih postajajo napadi vedno redkejši in milejši. Včasih otrok kašlja več mesecev ter postane slab in onemogel.

Oslovski kašelj je zlasti za dojenčke in majhne otroke nevarna bolezen. V Združenih državah pobere ta bolezen vsako leto nad 10,000 otrok. Otroci preko šest let starosti jo navadno lahko prebole.

Zdravljenje oslovskega kašlja je bilo dozdaj povečini neuspešno. Običajna zdravila in sirupi zoper kašelj ne zaležejo veliko. V moji praksi sem imel še največ uspeha z vakcinami (Vaccines) narejenimi iz Bordetovih klic. S temi se da brez dvoma preprečiti ali vsaj omiliti napad, če se vzbujajo zdravemu otroku, ki je bil izpostavljen okuženju. Pomagajo tudi prvih par tednov, ko se je bolezen pričela. Dvomljivo pa je, če jih je vredno vbrizgati bolnikom po tretjem ali četrtem tednu.

V našem slučaju je svetovati, da damo otroku zdravila, ki ga bodo ojačila in mu pomagala zoper slabokrvnost. Posredno bodo vplivala na kašelj. Naši dopisovalki bi svetovali, da si kupi v lekarni majhno steklenico Syrup Iodide of Iron in da otroku po tri kapljice sirupa po vsaki jedi. Priporočljivo je tudi ribje olje, če ga more otrok prebaviti. Otroka je treba vsak dan nesti na zrak, in spalna soba mora biti dobro prezračena.

Pri trinajstih mesecih sme otrok uživati mehko kuhano jajca, močnate jedi, sok, kruh itd., seveda po previdnosti.

DEBATA V MILWAUKEEU BO V NEDELJO 18. JANUARJA.

Milwaukee, Wisconsin. — Debata o temi "Ali je bila taktika delavske stranke Amerike koristna za ameriško delavstvo" se bo vršila v nedeljo 18. januarja ob 9. dopoldne v So. Side Turn Hall na 3rd in National Ave. Pozitivno stran bo zastopal Frank Novak, član jugoslovanske sekcije W. P., in negativno Frank Zajec, član jugoslovanske socialistične zveze. Predsedoval bo Frank Puncer. Vstopnina prost.

Za to debato vlada veliko zanimanje in se pričakuje velike udeležbe ne samo iz te, ampak tudi iz okoliških naselbin. Tisti, ki bi se pripeljali po progi North Shore, ki vozi iz Chicago skozi Waukegan, Racine, Kenosha itd., naj izstopijo, ko pridejo v Milwaukee, na National Ave., od kjer je le nekaj korakov do dvorane.

Ali želiš znati pravilno pisati in čitati angleško? Naroči si "Slovensko-angleško slovnico", katero je izdala in ima na prodaj Književna matca S. N. P. J.

O KUGI.

Spisal dr. Ivan Robida.

Kugo smatramo dandanes za bolezen, ki jo povzročajo specifični bacili in ki je neizmerno nalezljiva. Pojavlja se epidemično ter se navadno valed svoje izredne okužljivosti jako hitro širi, ugonabljač 70—90 odst. vseh svojih žrtev. Sama ob sebi ni nastala v Evropi nikdar nobena kuga. Vsaka epidemija, in naj je bila še tako razširjena in smrtonosna, je bila k nam zanesena, in sicer posredno ali neposredno iz Azije. Učenjaki, ki so se dosti pečali o pravi domovini te bolezni, so dognali, da nastopa južno na meji med Nubijo in gorenjim Egiptom, zapadno do Tunisa, Madeire in Teneriffe, vzhodno preko cele širine azijske, na severu pa do Kaspijskega morja jako navadno. Epidemično, rekli bi doma, tako da nikdar popolnoma ne ugasne, pa je na obeh straneh Evfrata, na Bagdadskih višinah in deloma v Indiji.

Delitsch, Rawlinson in Wetzstein naravnost uče, da je pravo gnezdo kuge vprav iskati v onih krajih, kamor postavljajo biblijski historiki — svoj eden. V splošnem so preiskave dognale, da kuga ne prinaša niti posebno visoke, niti ne posebno nizke topline: plus 20 stopinj R in —10 stopinj R so primeroma meje njenega razširjanja. Tako se ni kuga tudi nikdar še pojavila v ekvatorialnih krajih, kakor je tudi navadno v hudih zimah prekinila zločestvo svojo pot.

Ker je bolezen možno zanesti v neokužen kraj, je tudi nalezljiva. Sedaj seveda sili vprašanje na jezik, kako, po kakih potih in sredstvih se prenese kal bolezni iz kraja v kraj, od človeka do človeka.

Prvemu vprašanju ne bo težek odgovor. Izkušnje o prejšnjih epidemijah kakor tudi sedanjega stoletja so pokazale nebrojkrat, da so kupci, ladje, blago in obleka zanesle bolezen v popolnoma zdrave kraje. Predno pa odgovorimo na drugo vprašanje, kako zanesse kugo od človeka na človeka, moramo poseči nekoliko v neko pomožno stroko medicine — v bakteriologijo.

Raziskavanja so dognala, da je pravega vzroka kuge, kakor drugim infekcijskim boleznim iskati v najnižje razvitih rastlinskih organizmih, v bakterijah. Le-te se plodijo, ako so jim ugodni in v prosojni življenjski okoljaji, jako, da, neizmerno hitro. Nekatere bakterije so same na sebi strupene, pri drugih so samo njih razpadni ali snovnopretni produkti otrovni in povzročajo bolezen.

Skoro vsaka nam znanih nalezljivih bolezni ima svoj poseben mikroorganizem, takisto kuga. Od drugih sorodnikov-bacil odločil in kot povzročevalca kuge ga je spoznal prvi japonski prof. Kitasato na univerzi v Tokiu in drugi skoro isti čas dr. Yersin v Pasteurjevem zavodu v Parizu.

Po obliki se ne loči kužni bacil dosti od svojih sodrugov; značilna je samo njegova umetna plodina (kultura) in njegova premožnica v krvi in organih okuženega telesa. Ker se jako hitro in brezštevilno plodi, in ker so njegove razpadline tako otrovne, odtod izhaja tudi velika nevarnost tega bacila.

Kakor sem že omenil, pa ne pretrpi kužni bacil dosti plemenjav v toploti; takisto je jako občutljiv do najnavadnejših desinfekcijskih sredstev; karbol, lisol, sublimat ga umore hitro in popolnoma. Kjer pa mu prijeta temperatura in vlaga, ond raste čudovito hitro v krajih svoje prave domovine, ne izgine pač nikdar popolnoma iz tal in zemlje; ond okuži pred vsem miši in podgane. Te pa ga zaneso zlasti ob povodnjih v človeške naselbine, in v njih okužijo. Poleg tega trde nekateri, da muhe, žužki, bolhe itd. zaneso, ne da bi same obbole, kar bolezn na človeka; to je povsem umljivo, ako premislimo, da sedajo te živali čestokrat na najostudnejšo mrhovino, ki je poginila za kugo. Nesnažnost, prenapolnjena bivališča, nedostatek vsake kulture in zdravstvenih naredb, revščina, lakota itd. še bolj razširjajo bolezen.

Poleg tega nalezeš pa tudi kugo naravnost od bolnika, bodisi da sope vate ali da se te dotakne. Poamni pljuanci, ki jih veter razprši kot prah po vzduhu, in katere ljudje vdihavajo, niso manj nevarni nego majhne, nepačene ranice na koži, skozi katere najdejo bacili svojo pot v telo. Jasno je, da tiči smrtno se-

ŽARKOMET.

Prvi odziv.

Čenjeni K. T. B.! — Ne morem se premagati, da ne bi poslala cel koš čestitk onim kontestantom, ki so pogruntali tako izvrstno ime za tvojo kolono. Zelim, da bo "Žarkomet" res metal žarke na vse temne kotičke od onih gori, v katerih se skrivajo visoki cilindri, do onih dol, v katerih strižejo ščurki kutarji. Tebi, čenjeni K. T. B., pa gre tudi vsa čast, ker si izmed tlikih izbral najboljšee ime. Kdor zna, zna. Živel "Žarkomet"! — M. S., Woodward, Iowa.

Novice iz Kazimirjeve fare.

Čenjeni K. T. B. — Evo spet nekaj novic. Odkar se je Koretz poslovil, je Kazimir začel business z delnicami. Vsa društva K. S. K. J. so bila bombardirana s fermami: Toliko in toliko delnic kupite! Naše društvo sv. Stefana št. 1 K. S. K. J. je pa te dni zaključilo — o čudo božje! — da ne kupi niti ene delnice. Ta očiten punt sv. Stefana je strašno razkačil Kazimirja in naslednjo nedeljo je v cerkvi ozmerjal društvo s hinavci. Tako gre pri nas vedno lepše. Zakaj Kazimir ne objavi zadnje božične kolekte? Prihodnjic pa še kaj. Pozdravljeni! — Neizpovedan grešnik, Chicago.

Ekspedicije.

Field muzej v Chicagu je poslal 14 znanstvenih ekspedicij v razne kraje sveta, da poiščejo novih zanimivosti. Ekspedicije posetijo razne puščave in džungle. Čudno, da ne gre nobena ekspedicija v Jugoslavijo — naj-interesantnejši džungel na svetu.

Kje je Big Bill?

Nekdo poroča, da je Big Bill Haywood pobegnil peš iz Rusije v Armenijo. Nekdo drugi poroča, da je pobegnil na biciklu v Indijo. Nekdo tretji poroča, da je ušel v avtu v Franc Jožefovo deželo. I bet you, da se Big Bill smeje, ko v Moskv čita vsa ta poročila.

Nekateri ljudje bi pogoltnili kita.

Dnevna vest: Sovjetski premijer Rikov je obiskal nove gladovne kraje v Rusiji. Svojega konja je pustil zunaj pred hišo. Ko se je vrnil, ni bilo več konja nikjer. Gladni ljudje so konja ubili in snedli.

To še ni taka žalost. Veliko večja žalost je, ker je mnogo gladnih ljudi, ki pogoltnejo ta-

me tudi še po drugod, na perilu, obleki, orodju; posebno rado in trdovratno se naseli v kožuhovalni, volni, živalskih kožah, baržunu in perju.

Prva dva dni bolezni bacili niso še toliko okužljivi za okolice bolnikov kakor pa pozneje. Čas, ki preteče med infekcijo in prvimi pojavom okuženja, t. j. tako imenovana inkubacija, znaša primerno teden dni.

Klinično ločimo bezgavičasto in pljučno kugo. Poslednja je redkejša, zato pa pač izključno smrtna. Ljudje umirajo za njo 3. ali 4. dan; umrje jih 75—90 odstotkov vseh obolelih.

Navadno se prične bolezen tako, da se čutijo bolniki jako oslabele. Bljuvanje, glavobol, poparjenost in zavest o preteči hudi, smrtni bolezni so navadni znaki o početku. Nekateri opazovalci opozarjajo posebno na to, da žive bolniki v največjem strahu pred smrtjo, da tožijo, kako jih duši in jim srce drhti in trepeče. Jezik je belo prevlečen, kakor bi ga namazal z apnom; žila bije slabotno, često prestanjejo njeni udarci, in nesrečnika strasa huda mrzlica. Tudi se napravijo na raznih krajih telesa n. pr. pod pazduho bezgavke, ki močno zateko, nekateri splahnejo, druge pa se zagnoje, tako da dobi koža nad tvorj gnusno barvano lisce. Poleg teh lis pa povzročijo še brezštevilni krvni podplutki razne temnordeče in modre margo, ki se vedno prikazujejo pri težkih slučajih in so za bolnike jako slabo znamenje. Pri pljučni kugi se pojavi tudi bljuvanje in bruhanje krvi, mučen kašelj in težko dihanje. Pot bolnikov je slezast, lepiljiv in smrdi neznosno. Profuzne diareje in vnetje ledic popljujejo navadno smrtno slučaje. V zadnjih trenutkih se pojavijo včasih krči, ali pa o nemore bolnik v kratkem času tako močno, da ga objame omotica in ga ne ostavi več pred smrtjo.

o vest s kostrni in kožo vred — na jih prav nič ne ščepije.

Bezgovka.

V Penni je rojak. Piše se And. Tomec. Mož piše. Piše in piše. Piše in piše. Ali dela še kaj drugega? Vsekakor, kajti od tega, kar spiše, ne živi. Ampak delo, od katerega živi, nima na sebi niti dlake "katolicizma".

Klobase v Beli hiši.

Prezident Kulić je zadnje dni pogostil Rockefellerja in Garyja s klobasami. Seveda trojica je govorila med klobasami o prohibiciji in se jokala, ker milijonom Američanov ni prohibicija prav nič sveta.

Kulić ni včerajnji. Rockefeller je tudi že star ko zemlja. V njunih mladih letih je bilo toliko znamenaja o prohibiciji kakor je danes o vegetarijanstvu v ustavi. Kaj če bi bile danes prepovedane klobase, jutri pa golf?

Zakaj očetje niso očetje?

"Število porodov med našimi ljudmi se krči od dne do dne", tarna in se križa franciškansko listje.

Well — to je dokaz, da Hugo ni zmagal v debati z dr. Kernom kot se laže listje. Drugič — well — če je nesreča res taka, zakaj se očetje franciskani ne oženijo in pokažejo dober vzgled kot najmanj desetkratni očetje?!

Mussolinič in Pascichini.

Zadnje volitve v Italiji so bile prve, katerih rezultat je bil natančno znan tri mesece vnaprej. Prihodnje volitve v Jugoslaviji so druge, katerih izid se lahko že danes piše. Zmagala bo Pašičeva stranka soglasno. Kandidatje in volilci vseh nasprotnih strank bodo v ječi. Eviva Regno di Caradigioriovičii!

Desperatno vprašanje.

Neki čikaški list (ne Kazimirjev) je zastavil vprašanje: Ali more biti srečen v nebesih oni mož, čigar žena je v peklju? To je vprašanje! Ne pa, koliko vode poteče iz jezera v Čikaško reko.

Spiritistična vest.

Čenjeni K. T. B.! — Naša kranjeka naselbina je razburjena od dne do noči, ko je medij, ki občuje s kraljestvom mrtvih, naznanil novico, da se duh "Amerikanskega Slovenca" pretvori v dnevnik na onem svetu. Ljudje ne vedo, da li je to čast ali sramota. Nekaj bo. Ako bo nekaj, ne bo nič — če pa ne bo nič, bo šest grošev. Pozdravljeni! — Matija s Hriba, Joliet.

K. T. B.

Sekcija ne kaže sama na sebi posebno značilnih izprememb na mrliču. Najbolj znamenite so brezštevilne otekle in zagnane bezgavke tudi v prani in trebušni votlini, krvni iztoki in podplutki v vseh sleznicah in organih. Srce je razširjeno in prenapolnjeno s črno strjeno krvjo, želodec in čreva so napihnjena s smrdljivimi plini in krvjo. Koža na mrličih je pogosto še bolj marogasta, s temnomodrimi lisami pokrita, zlasti v obrazu in na vratu, nego v življenju. Vprav vsled te prikazni je nadelo pač ljudstvo bolezni ime črne smrti.

Strokovnjaku, ki primerja pojave kuge na človeškem telesu z drugimi podobnimi boleznimi, ne bo težko delo, da smatra kugo kot jako hudo septikopijemijo, povzročeno po posebnem mikroorganizmu, ali kakor bi rekli po domače, kot naglo in smrtno nevarno okuženje in otrovanje krvi in telesnih sokov valed preplavljenja organizma z nebrojnimi bacili. In v resnici najdemo pri kugi vse znake septike; samo nekateri so še posebno značilno razviti in nastopajo z eminentno uničevalno silo. Tudi v mrličih, ki so umrli za navadnim otrovanjem krvi po infekcijah, najdemo v težkih slučajih malodane vse znake kakor pri razparanju kužnih teles. A to, kar loči kužno septikopijemijo od drugih, je prav — njen specifični mikroorganizem, kužni bacil. To seveda dožene edino le mikroskop, umetno precepljenje na živali in umetna razplodba.

(Dalje prih. sredo.)

Med dijaki.

Lojze: "Ali si brzojavil očetu po denar?"
Jakec: "Da."
Lojze: "No, in odgovor?"
Jakec: "Brzojavil sem mu: 'Kje je denar, za katerega sem prošil?' in oče mi je odgovoril: 'V moji denarnici'."

srečo po tretji nedelji od sedmih pa

VABILO NA VELIKO MAŠKARADNO VESELICO

KATERO PRIMEKI

Žensko društvo "Nada" št. 102, S. N. P. J.

V SOBOTO, DNE 17. JANUARJA 1925 V DVORANI S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave. in 27. ulici

Vstopnina 50c za osebo.

Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Vabijo se čilkaška društva ter en-
juno občinstvo Chicago in okolice,
kakor tudi Hrvaste, da se veselijo v
največjem številu udeležijo. Oddajajo
se bo krasna darila za najlepše ma-
ške. Za dobro postrežbo in mnogo za-
hvala boja skrbel veselilni odbor.

Budalo Martinec.

Spisal Ivan Cankar.

Zalostno je, da je poginil, toda bila je božja volja. Kakor se utrga kamen na klanecu, zdriči v globel in utone; brez vzroka, tiho, brez spomina.

Vso noč so se poslavljali fantje, polni so in plesali; Martinec je sedel za pečko in jim je godel. Ob zori so se naplesali in so se stopili ter razšli. Tudi Martinec je vzel harmoniko in je stopil iz zatohle krčme na cesto. Tisto noč je pil kakor nikoli, pa se ni upijal. Mirno so gledale njegove oči, njegove misli so bile jasne. Tiha je bila noč, še zvezde ne niso genile. Nekdo je zaukal na hribu — kakor bela roka iz teme.

Martinec je stopal skozi vas, po položnem klanecu, mimo koč, ki so spale gluho spanje — brez sanj. V temi je ležala vas, nepremično kakor na dnu vode. Martinec pa je mislil v svojem srcu: "Prišel bo dan nekoč, ves svetel izza gore — vas pa se ne bo zdrnila, nikoli več se ne bodo odprle mrtve oči." — Resnično, za goro je vzdihnila zora v nemirnem jutranjem snu, vas pa je spala. — "Strah je človeka v tej tišini, umri bi. Kakor da bi ležal sam na dnu vode, udklenjen; čumi voda nad njim, hiti v daljavo, v prostrano, solnčno tujino; on ne more."

Martinec je legel v seno, zaspati pa ni mogel. Ležal je na hribu, roke pod glavo. V durih se je zasvetila razpoka, zmerom svetlejša je bila, zasijal mu je v lice pramen jutranje luči. In začarila so mu lica, trepalnice so vztrepetale, v srcu mu je zaključal sladki nepokoj. Vzdignile so se misli, zletele so jadrno — z vihraječimi grivami dvoje belcev preko ravni.

V Ameriko, v čudno deželo! Tam je bogastvo, Martinec, tam so ljudje veseli in bahati, mečejo na mizo bele tolarje. Kaj je Martinec bogastvo, kaj so mu beli tolarji! V Ameriki je solnce; grmeče zaglušno buči življenje, kakor silna reka pod silnim solncem. O, tam bi ne ležal človek na dnu!

Iz teme, iz tišine, v daljavo, kamorkoli!... Jadrno sta hitela belci, gonca sta se penila, iz vročih trupel je puhtel sopar. "Kako dolgo sem ležal!" je premišljeval Martinec. "Kako dolgo, in nisem mogel stran. Kakor pričaran. Zdaj pa je prišel čas, poslednja ura je že prišla! Čisto sam bi ostal drugače, med stareci, ki hodijo ob palci in ne morejo dalje nego do cerkve, med ženskami, ki jih je Bog proklel, da trpe, umirajo od prve ure, in med otroki, nadložnimi stareci v povojih. Vsi drugi so šli, vsi, ki so imeli v žilah še kapljico gorke krvi. Naposled se je napotila tudi ona — življenje samo, edino in poslednje, se je napravilo na pot. In noč bo zdaj ob žarkem poldnevu."

Zasopel je globoko. Tam jo je videl, pred široko odprtmi zamagljenimi očmi. Videl jo je, ko je šla po klanecu navzgor, čez hrib, za večni adijo. "Zdaj je prišel čas, poslednja ura je prišla, da se vzdigneš tudi ti, Martinec!"

Martinec je bil zaljubljen, Martinec, kakor je bil, budalo in pokveca. Ob predpustnem plesu je bilo, v krčmi, ko jo je pogledal s takimi očmi, kakor da je stala prvikrat pred njim, v nebeski gloriji. Sedel je na klopi za pečko, na kolenih harmoniko, poleg sebe poln kozarec in kos šepohove. Vzduh je bil gost, da bi ga lahko rezal, poln sopen, prahu in kričev, pijanosti glasov. Fantje so sedeli goloroki, pot se jim je svetil na razgretih obrazih, dekleta so sople težko pod tesnimi modrci in zmriseni kodri so se jim sprijemali na seneh. Tedaj sta stala pred njim kakor vzraščala iz tal. On velik, močan, obraz bahat in predrzen, bela saraja na prsih in za pestjo pisano vezena. Vrgel je desetico na harmoniko. "Godi, Martinec!"

Martinec je gledal in se ni ganil. Pred njim je stala. Rdeča ruta se je bila odvezala na prsih, svetil se je beli vrat. Njen obraz je bil širok, krepak, malo kozav, tako malo, da je bila polt kakor od motnoravega, rahloraskavega žameta. Močne, rdeče ustnice so bile polodprte, živ ogenj je sijal iz njenih oči, prsi so kipele, da se je paral modrc.

Martinec je vzdignil obdve pesti, zvil se je in zleknil, dale udati z glavo ob peč, nato je bu-

til na tla z vsem telesom in usta so se mu zapenila.

Tisti večer je bil Martinec ob Boga obsojen, nikoli več ni ozdravelo njegovo srce. Obseščilo ga je spoznanje, da ob tisti uri; kakor v ogledalu je ugledal sebe in svoje življenje...

Dolgokrak, grbav, debeloglav; v suhem, sivopoltem obrazu, pod silnim čelom dvoje vodenih, plahljih oči. Ne otrok, ne fant, ne stavec — komaj človek. Ker ni bil za močno rabo, so ga poslali v mesto, da bi študiral; čez leto in dan se je vrnil in kakor tudi so ga tepili, ni maral več v mesto; skočil je z voza, bežal je preko polja in se je skril na svili. Poslali so ga v sosednjo vas, da bi se učil krojaštva; čez mesec dni se je vrnil. Kakor pes — tepen in izgnan se vrne po noči in tuli pred durmi. Martinec je ostal doma, vzel harmoniko in je godel; sedel je za pečko, kolena visoko privzdignjena, glavo povešeno, oči polzaprte, brez misli v daljavo strmeče. Drugi so plesali, Martinec je godel; samo harmonika je živela v njegovih rokah, on sam je bil mrtve, nikomur drag, nikomur zoprn — kakor klop pod njim...

Ležal je v senu, spanja ni bilo. Na rumenih žarkih, ki so lili izza razpoke v durih, je spoznal, da je zunaj že jassen dan. Jassen dan je bil, na ulici pa se ni ganilo; ne koraka, ne glasu, kakor popolnoči. "Kako bi ostal sam?" je pomislil Martinec. "Komu bi še godel? Kakor da bi godel v mrtvašnici."

Spoznanje je bilo zrelo v njegovem srcu in videl je svoje življenje tako jasno, kakor ob uri groze, smrti pred obličjem.

Peljal se je v mesto, mladega upanja poln. Preko holmov, preko ravni, v svetlo daljavo. Jutro je bilo — zmerom za solncem! Zasvetili so se stolpi, zasumele so ulice. Tam je življenje. Martinec se je opotekal v življenju, kakor da bi bil stopil v deročo vodo; njegove noge so bile še nerodne in slabotne. Pa je prišel mrak, utihnile so ulice.

Martinec je bil truden, malodušnost je legla v njegovo srce in zajokal je v postelji. Po noč je vstal, oblekel se je natihome in se je napotil.

"Kam, Martinec?" je zaklical iz tebe zaspan glas. Martinec je vztrepetal, odpiral je duri kakor tat in je bežal po stopnicah, po samotni ulici, iz mesta. Nikamor se ni ozrl, nikogar ni povprašal; njegovo prestrašeno srce je poznalo pot; naravnost preko polja, preko močvirja, čez hrib. Noge so se udirale v mokro prst, padel je na strmem klanecu, strah ga je bilo v gozdu; toda ob zori je ugledal vas pod seboj in je je vzkliknil od radosti.

"Zakaj sem pobegnil takrat?" je pomislil Martinec. "In zakaj se je tako brž vrnilo kopnenje v moje srce?" Resnično, ni se bil še nagnil tisti dan, in Martin je zajokal od hrpenenja.

"Budalo, čemu pa si pobegnilo?" Voznik ga je naložil in ga je pripeljal v mesto.

"Kdo pa te je gonil stran, budalo?" so ga pozdravili v mestu; pozdravilo ga je žarko solnce, pozdravilo so ga šumeče ulice. Toda njegove noge so bile takrat še slabotne in nerodne in utrudil se je kmalu. Tako zelo se je utrudil, da se je vzdignil neko noč natihome, oblekel se ter se splazil kakor tat po stopnicah. Na ulici je vztrepetal, neznan glas ga je poklical od daleč.

"Kam, Martinec?" Bežal je čez polje, čez hrib, njegov srce je poznalo pot.

"Čemu sem pobegnil takrat?" je premišljeval Martinec, ko je ležal v senu. "In čemu se je tako vrnilo kopnenje v moje srce?"

Drugi so odhajali in ni jih bilo več. Komaj da je prišel včas kateri, pobahal se po krčmah ter se poslovil. Z lahkim sremom so odhajali, prepevali so in ukali, nobeno oko ni bilo solžno. Otrali so s svojih podplatov prah mrtvašnice in so šli z razprostrtimi rokami življenju nasproti. Moško so stopali, in ko so stali na hribu, se niso ozrili, še odkrili se niso, ko je pozvonilo v dolini, v tišini, Avemarijo... Njegove noge pa so bile slabotne, spotikale so se ob drobnih kamenih, opotekale so se kakor pijane. Oziral se je v dolino, v temo so bile pričarane njegove oči. Upogujen je bil njegov grbavi hrbet — komaj so nosile noge veliko breme: težko srce, v daljavo koprneče, v dolino-temnico pričarano.

Vsi so odhajali. Vsi, ki je bila v njih še kaplja življenja, so bežali iz mrtvašnice. Zmerom bolj tiho je bilo v dolini; le še malokdaj se je oglašilo po noči ukajanje na klanecu — kakor samotni klic zove; le še malokdaj se je glasilo ob nedeljah petje iz krčm, neprijazno sredi tišine, kakor žalostna pesem romarjev. Kamor se je ozrl: starikavi, prsteni obrazi, ki je bila že smrt dahnila vanje.

"To je bilo božje znamenje!" je pomislil Martinec. "Zdaj se je napotila tudi ona; poslednji čas je, in jutri — jutri pride smrt."

Tudi ona se je napotila in vse življenje, vse upanje, kopnenje se je napotilo z njo. In jutri, jutri pride smrt. Pogledala je bila morda tudi ona na večerno nebo, ozrla se je po dolini, pa je spoznala, da je poslednji čas. Od vzghoda so se zgrijale sence, zmerom bolj se je nižalo nebo; en sam dan še in vsa dolina bo utopljena v noč, za zmerom.

"Otdod!" je vzkliknil Martinec.

Vzdignil se je in si je otrsel seno z obleke. Odprl je duri; svetloba se je izlila na podstrešje in Martinec je zatisnil oči. Glava mu je bila težka, v ušesih mu je zašumelo, slisal je čudno bučanje iz daljave. Počasi je zlezal po lestvi navzdol; nikogar ni bilo na ulici; v sosednji hiši so bila okna zabita; ozrl se je po po klanecu navzgor — tiho. Izpreletel ga je strah.

"Vsi so šli, ostavili so me čisto samega; ne otrok ni več, ne starcev, ne žensk."

Napotil se je po klanecu, pogledal je skozi priprto okno. V veliki, nizki, očerneli izbi je sedel na klopi stavec, globoko sključen, molek v sklenjenih rokah. Obraz je bil siv in košen, kakor obraz mrtveca. Stavec se ni ganil; polodprte oči so gledale belo, ustnice se niso premiknile.

"Tudi on je mrtve!" je pomislil Martinec in je šel dalje s plahimi koraki. "Če res nikogar ni več?"

Tam je bila s slamo krita kočica; rdeče duri nastežaj odprte, ozko okence brez stekla. Martinec je stopil v vežo; tudi v izbo so bile duri nastežaj odprte. Izba je bila vsa prazna; le dolge, bele klopi ob zidu in v kotu razpelo. Pod razpelom pa je sedela ženska, stara, paceta sta let; v dve gube je bil sključen život; dolge, zgrbljene roke so se oklepale starinskega molitvenika in bele oči so strmele vanj. Martinec je stal na pragu, ženska se ni ganila.

"Tudi ona je mrtva!" je pomislil, okrenil se je ter stopil na klanec. Solnce je stalo visoko na nebu, svetložareče. Martinec pa se je začudil, ko se je ozrl po dolini. Zakaj vsa dolina je bila v senci.

"Resnično: še noč, še noč, pride smrt!"

Martinec je hitel domov po harmoniko.

"Čas je! Skoro bi bil že zamudil!"

Ko je stopil v izbo, je začutil nenadoma težko utrujenost; položil je harmoniko na mizo, sedel je na klop in je uprl glavo v dlan, da bi zadremal.

"Saj je še čas! Saj še velik dan! Vao noč nisem spal, zakaj bi zdaj malo ne zadremal?" In zatisnil je oči. Kakor da se mu je sklonil nekdo preko rame, objel ga okoli vratu z rahlo roko, šepetal mu sladke besede.

"Tako prijetno je spati... v temi, v tišini. Nisecar si želeli, nikamor kopneti; mrtvec med mrtvci..."

Daleč na hribu je nekdo zaukal, Martinec se je stresel in se je vzdramil.

"Izkušnjavec je bil pri meni!" Vzel je harmoniko in je šel. Solnce se je bilo nagnilo.

Z urnimi koraki je stopal v klanec, mimo mrtvih hiš. Visoko na klanecu — natančno tja je sijalo solnce — se je zablščala v luči rdeča ruta. Martinec je vztrepetalo srce in pospešil je korake. Iz doline so hitele sence, akoro so ga že dohajale.

"Samo še trenutek bi bil poslušal izkušnjavca, pa bi bilo prepozno. Zaspal bi bil, kakor so zaspali drugi — kakor stavec, ki je bil truden in je zamudil čas ter umrl z molkom v roki..."

Stali so vrhu klanca; Martinec je zamahnil z robcem.

"Hej, postojte!" Dolge so bile njegove noge, pa so se opetale tako nerodno, da je lezel kakor stavec.

"Stopi, Martinec, stopi!"

Poten je bil in zasopel, ko je stal pred njimi. Trije fantje in lepo deklo, vsi prazniško oblečeni, velike čule v rokah.

"Kam pa ti, Martinec?" ga je vprašal fant.

"Z vami!"

Dekle se je zasmajalo. "Ti, Martinec? S harmoniko? "Kamor greš ti, pojdem jaz!"

Je odgovoril Martinec resno, fantje pa so se zasmajali naglas.

"Glej ga, Martinec!"

"No, Martinec!" ga je potrkal fant po rami. "Pa hodi pred nami, zagodi nam na pot!"

Martinec je zagodel, fantje so zapeli.

"Hej, hej, Martinec!" je zaklical fant. "Kako pa godeš? Ne maramo romarskih pesmi! Zagodi nam poskočnico!"

Martinec se je prestrašil. Od kod se je bila oglašila tista žalostna romarska pesem? Prišla je v srce, prišla je v roke in nenadoma je zastokala v harmoniki. Postal je na poti in se je ozrl.

"No dalje, Martinec, dalje!" Vrh klanca so bili, ozrl se je v dolino.

"Kaj niso zapeli zvonovi tam doli?"

"Le dalje, Martinec, mudi se nam!"

Po klanecu navzdol, po klanecu navkreber v hrib. In kakor so hodili, je hodilo solnce z njimi. Martinec je godel, godel je zmerom glasneje, da bi ne slisal svojega plahašega srca. Zaključalo je v srcu, zajokalo, kakor tisto noč, ko je vstal in se oblekel natihome ter se splazil po stopnicah na ulico.

"Kaj zaostajaš, Martinec?"

Ni več ni hodil pred njimi. Truden je bil, noge so mu bile kakor od kamena.

"Kaj ne bi malo odpohčili?" je zaprosil.

"Saj smo se komaj napotili! Ne odpohčujemo prej, dokler ne pridemo do štacije. Če si truden, pa se vrni!"

Rdeča ruta se je bleščala v solnceu pred njim. Martinec je stopil krepkeje in je zagodel fantovsko.

Po strmi rebri se je vila pot; kamenje se je luščilo pod koraki in je drčalo v dolino; včas je postal Martinec in je poslušal: zamolklo je zastokalo spodaj, kamen je bil utonil v vodi.

"Kje si ostal, Martinec, slabiš? Doklej pa še misliš z nami?"

"Do konca."

"Kam?"

"V Ameriko." Veselo so se zasmajali fantje in tudi ona se je zasmajala, ko se je ozrla nanj. Stal je pod njimi, na klanecu; dolge noge so se mu tresle, grbavo telo je bilo sključeno, oči so strmele neumno, prestrašeno.

"V Ameriko!" je ponovil Martinec in njegov glas je bil plah in proseč.

"Torej pojdi, Martinec, le pojdi!" so se smejali fantje; ozirali so se nanj in šli počasi dalje, Martinec je stal prikovan.

"Pojdi, Martinec!" je zaklical deklo in beli zobje so se zasvetili.

Martinec je vzdignil nogo, da bi jo izruval iz zemlje, in stopil je resnično, opotekajoč se, težko sopeč.

"Ali si pijan, Martinec?"

Videl je, kako se je okrenila, vzdignila krilo do gležnjev ter stopila v hrib; tudi fantje so pospešili korake.

"Zdaj so me ostavili samega, zdaj me je ostavila!" se je prestrašil Martinec v srcu.

"Postojte, ljudje božji, potrpite, da pridem za vami!"

"Brž, Martinec, mudi se že! Skoro bo zatonilo solnce!"

Tudi Martinec je čutil, da skoro zatonelo solnce. Do njegovih nog so že segale sence, preplavile so bile že vsa dolina.

Zaklicali so, toda postali niso, tudi ozrli se niso več.

"Brez usmiljenja je njeno srce!" je pomislil Martinec. "Tako odhaja; ne ozre se name, ne reče adijo; sunila me je v stran kakor kamen; brez usmiljenja."

Komaj deset korakov je bilo še do vrha.

"Samo še teh deset korakov!" je pomislil. Njegovo srce pa je bilo malodušno; še poskusil ni, da bi izruval prikovano nogo.

Izpreletela ga je čudna misel. "Kako, če postane tam, na vrhu, in se ozre name ter se vrne? — Ubogi Martinec, moj dragi! — Zakaj bi bilo neusmiljeno njegovo srce, če so tako lepe njene oči? Samo še pet korakov; zapeli so veselo pesem, ne vidijo me v senci več. — In se povrne in mi ovije roko okoli vratu. Takrat bodo pač utonile te sence v prelepem večernem solnceu. — O ti, lepa, usmiljena, ki sem te imel tako rad! — Samo še en korak."

Ozrl se je fant.

"No, Martinec?"

Martinec je premaknil ustnice, pa ni odgovoril.

"Zbogom, Martinec!"

"Ozi se še ti, vsaj enkrat še!" je prosil Martinec v svojem srcu.

Stali so na hribu, vsi v solnceu. Videl je je natančno; njeno glavo je obsevala nebeska glorija, ruta okoli vratu je bila z zlatom obrobljena.

"Zbogom, Martinec!"

Ni se ozrla. Tonili so sunkoma za hrib zmerom niže; solnce je tonilo z njimi.

"Hana!" je vzkliknil Martinec.

"Hana!"

Utonili so za hrib in tudi solnce je utonilo.

Martinec so se šibile noge; stopal je, toda zdelo se mu je, da stopa zmerom na istem mestu. Njegovi koraki so bili trdi; kamenje se je luščilo in je drčalo po klanecu; prišel ni dalje, dasi je sopol težko in mu je lil pot po čelu.

"Hana!"

Klical je, pa ni čul svojega glasu. Prati so se krčili, stiskali so harmoniko — zajokalo je od nekod. Kjer je bilo prej solnce, se je raztegla dolga, rdeča obrobljena oblak, krvava lisa na lepem licu neba.

"Solnce je šlo z njimi in se ne vrne več. In jutri, jutri —"

Stopal je neprestano, s trdimi koraki, sključenimi nogami. Trenutek je bil; solnce je zašlo tako hitro, kakor da bi se bilo utrvalo z neba. Martinec se je zdelo, da stoji tam že ves dolgi večer; premišljeval je mirno.

"In jutri pride smrt; kakor je bilo sojeno. Starci je že niso mogli dočakati; zaspali so, še predno je dehnila od daleč. Tudi takrat sem pobegnil, ker je bilo sojeno; čemu bi se ne povrnil zdaj v to prijazno noč? — O, da bi se bila vsaj ozrla; vsaj prijazno adijo! — Hana! Hana!"

Kakor da bi se bilo prelomilo, so se sključile noge, telo se je zvil v znak, pesti so se stisnile in čuden zvok je prebekač noč, pol jok, pol krohot. Na klanecu se je utrgal velik črn kamen, drčal je v dolino sunkoma, skokoma, ter je utonil.

Pred hišo je stala kmetica in se je pokrivala.

NAŠLI SO CEZARJEVO GLAVO IZ MARMORJA.

New York, N. Y. — Pri čiščenju in poglobljenju struge reke Hudson je draga na sesalko potegnili glavo Avgusta Cezarja vrh vode, ki je ležala na dnu v ilovici. Glava je iz kararskega marmorja in umetniki izjavljajo, da jo je izklesal umetnik iz petega stoletja.

Zdaj je uganka, kako je delo rimskega umetnika zašlo v strugo reke. Po izjavi inženirjev je glava potrebovala od sto do dve sto let, da jo je lastna teža zakopala deset čevljev globoko v ilovico.

LOTA NA PRODAJ.

POZOR SLOVENCIM IN HRVAT- JE V YOUNGSTOWN, OHIO IN OKOLICI.

Proda se lota stavbišče v lepem in naprednem mestu, v Tod Woods Youngstown, Ohio. Lota meri 30 čevljev na širokost, in 130 čevljev na dolgost, nahaja se na Lorain Street in Belgrade Avenue. Lot No. 775. V lepem in velikim industrijskem mestu, kot namreč tovarne itd., med veliko številu Slovencev. Na prodaj imam tudi še druge dve stavbišči — loti, nahajajoči se v Piney Fork, Ohio, kjer se nahajajo trije premogorovi in vsi trije dobro obratujejo in se dosti dobro zaslužijo.

Vse te tri lote prodam zelo po nizki ceni, za ceno kakor sem jaz sam plačal zanje, da imam te lote na prodaj, je vzrok, ker potrebujem denar. Nahajam se v zelo kritičnih in slabih finančnih razmerah, zato sem se namenil prodati omenjene lote, ker mi v resnici drugega ne kaže kakor, da jih moram prodati. Rójak, tu se nudi lepa prilika in dobiček, za človeka, kateri ima nekaj denarja na strani, ki ga ne potrebuje, ker ti loti bodo vredni čez en par let več kot dvakrat toliko, kot sedaj, jaz zahtevam zanje. Toraj, ako katerega veseli kupiti eno ali drugo izmed teh lot za ceno in za več pojasnila, naj se obrne na lastnika pisмено ali osebno.

John Novak, Box 114, Claridge, Pa.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjajo z njimi idejami, podpiraj trgovki oglašajo v Prosveti. — V logi imam vse blago za vsake, nje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK

Hermine, Pa.

RAD BI IZVEDEL.

kje se nahajajo sedaj Anton Levstik, doma iz vasi Bukov pri Ribnici na Dolenjskem; Jugu Campa, doma iz vasi Slat pri Ribnici na Dolenjskem; Frank Zalar, doma iz vasi Ma na pri Igu. S prvima dvema je bil skupaj v Clevelandu, O., leta 1915. Prvi kolikor sem izvedel se je izdaljal pod imenom "Smith". Cenjene rojake prosim, če kdo ve za katerega gori in novanih, naj mi naznani njih naslov, zakar bom zelo hvaležen. Ako bodo pa sami čitali ta oglašanje prijavijo meni na naslov Fortunat Silc, Box 353, Aurora Minn. (Adv.)

NEVARNOST PRI ŽIVIANJU PRAŠIČJEGA MESA, SKUHAJTE GA PRAV DOBRO.

Drugače ste v nevarnosti, da do te tega parazita, trakujo v vašem steni ali pa kdo drugi v družini; nesreči mogoče, povzročijo celo smrt. Surovo prašičje ali pa goveje meso je zelo nevarno v tem letnem času, se mala jajčica trakuje zalegajo življenje v hudi vršini, ta zalega zaredi v živini, kravi in prašiču.

Veliko moč, in otrok trpi in zdravi se za razbolezni med tem ko je njih prava bolezen trakuja. Prva znamenja so: motica, slab te, zgruba te, smrdljivi dihi, rumena koža, bolečine v delih telesa, hrbtu in nogah, plazenja v trebuhu, in sleden, ki v vseh odziva v grlo, bolnik nima volje delati in ne za življenje, nobene ambicije je melanholičen. Zelo se postane vnet, hvel in hrana ne dobi po grlo. Omejevalni napad se tu in tam pojavi vseh trakuje. Prijetilo se je zelo, da je trakuje se v senci in sadavlja bolnika. Rešilo se tega parazita, predno zasme umre. Naročite si dovolj Laxian zdravila na 514, pri Laxal Med., 193 Laxal Bldg., Box 90, Pittsburgh, Pa. Je danes tedi jutri je lahko se prepričate. Za svarovanje zavolj poltiti 25 centov več.

KNJIGE

KNJIŽEVNE MATICE

S. N. P. J.

Književna matica Slovenske narodne podporne jednote je izdala in ima v zalogi sledeče knjige:

Pater Malaventura. Spisal Zvonko A. Novak. Izvirna povest iz življenja ameriških frančiškanov. Z izvirnimi slikami, katere je izdelal Stanko Zele. Fina trda vezba. Cena s poštnino vred \$1.50.

Slovensko-angleška slovnica. Dodatek raznih koristnih informacij. Fina trda vezba. Cena \$2.00 s poštnino vred

SLIKE IZ NASELBIN.

Lowellville, Ohio. — Dočakali smo novo leto, torej imamo zopet pravico dalje garati za kapitalizem in nenasišnega moloha. Dela se tukaj še precej stalno, kar se tiče podjetij z železnicarstvom, ampak podjetja za apno pa nekatera že daj časa počivajo. Torej ni svetovito rojčkam sem hoditi za delom.

Zima se je precej ostro zarezala nad nami, a neki dan ima tudi usmiljenje. Za božičem in Silvestrovim večerom nam ni žal, bila sta običajna praznika, a na banko nam ni bilo treba iti, da bi nam pripisali obresti, ker nismo imeli kapitala v minulem letu, kakor ga tudi najbrž v došlem ne bo. Zanimna sem sedaj samo še, kako bo kaj potekel pustni čas, kajti tudi tu cvete nekaj, dasi je ostra zima. Kolikor nas je fantov smo domalega vsi premladi, nekaj je starejših, ki pa so vsi prezaoposleni. Posebno je bilo njih zaposlenost opaziti na letni seji, ki je bila tako slabo obiskana kot še nobena vseh osem let, kar sem tajnik. V resnici žalostno je, da se nekateri tako malo zanimajo za društvo. Na seji je bilo tako, da nismo mogli nobene stvari rešiti. Imen uradnikov mi ni treba pisati, ker do pike je vse ostalo pri starem. Stari pionirji vlečete še naprej.

Člani društva Proletarec št. 37 naj upoštevajo, da je vse po starem. Večkrat sem slišal od katerega člana, da bi bilo to in ono lahko drugače, ako pride ti isti čas, da bi se dalo predružačiti, jih pa ni. Z minulim letom je minulo torej tudi to. Za naprej sklenimo, da nas ne bo manjkalo na nobeni seji, razun če bomo zadržani iz važnih vzrokov. Agitirajmo med Slovenci za naše društvo, da pridobimo čimveč članov v novem letu. Slovencev je tu dosti, čeprav so od vseh vetrov; vsak je dobrodošel, kdor želi postati zvest in pošten član. K sklepu pozdravljamo vse članke društva št. 37, kakor tudi ostale brate in sestre naše mogoče S. N. P. J. — Peter Miglich, tajnik.

Chicago, Ill. — Po dolgih zimskih časih se zopet spodobi, da izrečem par besed v imenu ženskega društva "Nada" št. 102 S. N. P. J., katero je obdržavalo svojo redno mesečno sejo dne 3. januarja. Na seji so bile sprejete novozvoljene odbornice, izmed katerih glavna voditeljica je tajnica, ki vodi svoje članice po potu naprednega slovenskega ženskstva v milijonskem mestu Chicago. Za tajnico je bila izvoljena in potrjena sestra Agnes Jurečič, ki je naredila apel na članice in pojasnila, da bo delala v vseh ozirih nepristransko, da bo skušala pridobiti več novih članic v društvo. Omenila je, da bo agitirala med članicami, da bomo skušale popraviti vse zaostalo delo v preteklem letu.

Ker sestra Jurečič mogoče ni vsem znana, naj omenim, da je ena najaktivnejših sester, ki je veliko novih članic v naše društvo pridobila ter vedno podpisala predloge za napredne akcije, podpore, za izobrazbo itd., za kar ji je napredno društvo Nada dalo priznanje, da jo je izvolilo za tajnico. Bila je vedno nepristranska, za kar upam, da bo še vedno delala naprej.

Naše društvo je soglasno podpisalo izobraževalno akcijo J. S. Z., katere član je naše društvo od začetka, ko se je ustanovila. Ker pa je društvo sedaj takorekoč postavljen na beraško palico radi slabih finančnih razmer, je društvo zaključilo, da plačamo izobraževalno akcijo ob prvi priliki, in sicer za celo leto naprej, ko bomo imeli zopet blagajno pokrepano, kar se bo zgodilo v soboto zvečer dne 17. januarja.

Na dotični večer priredi naše društvo veliki karneval v dvorani S. N. P. J. Članice so razdeljene pri delu, ene so zaposlene s pripravljanjem daril, druge z lepimi maskami, postrežbo itd. Vrle članice Nade bodo kot običajno akreble z vsem okusnim in dobrim, da se bodo udeleženci res počutili veseli in zadovoljni. Vse delo je v teku v prilog žejnim in lačnim.

Torej napredni Čikažani in rojaki iz sosednjih naselbin, prijatelji in prijateljice Nade, kličemo vas, da se udeležite vesele priredbe, ki je ena prvih v tej sezoni. Kraina darila bodo dobile pomenljive maske. V nadi, da se vidimo v soboto dne 17. januarja v S. N. P. J. ob osmih zvečer vam kličem: Dobrodošli! — Mary Udovich.

Lorain, Ohio. — Vsem sorodnikom in znanec naznanjam, da se na starega leta večer nisem poslavljaj samo od leta 1924, temveč tudi od mojega ljubljeneega sina John Lavrenčiča, staraga 14 mesecev, kateri je priminul ob 4:30 uri popoldne. Bil je tudi zadnji v našem mestu, kateri je šel v večnost z letom 1924.

Na tem mestu me veže dolžnost, da se zahvalim sorodnikom, kateri so mi stali na strani v času bridke izgube mojega sina. Družini Henrik Kompare iskrena hvala za pomoč in krasen darovani venec, istotako hvala bratoma Johnu in Antonu Vencel, katere sta dala avtomobil na razpolago brezplačno. Pogreb je bil katoliški. — S pričetkom novega leta ob dveh zjutraj se mi je rodil drugi novorojenec v novem letu. Zaradi tega upam, da mi bo novo leto bolj naklonjeno nego minulo.

Zalujoca ostala za izgubljenim sinom. — Joseph in Mary Lavrenčič.

Chicago, Ill. — Predkratkem se je raznesla vest po našem mestu, da je začela obratovati nova tiskarna S. N. P. J. in da se že tiska Prosveta in lastni tiskarni. Mislim sem si: To je dobra novica in ob prvi priliki grem pogledat, kako izgleda ta naša tiskarna. In to sem tudi storil. Reči pa moram, da sem bil izredno vesel. Bilo je zvečer, toda delavci so bili še pri strojih in izgledalo je, da se obratuje s polno paro. Pojasnilo se mi je, da imajo takoj spočetka toliko dela, da ga podnevi ni morejo izvršiti in da zato delajo tudi ponoči. Oglel sem si dobro vsakovrstne stroje, in dasi sem kot industrijski delavec navajen gledati stroje vsaki dan, so me ti stroji vseeno izredno zanimali. Tiskarski stroj je res imenitna in čudovita iznajdba. Zanimalo me je vse in to toliko bolj, ker je ta nova tiskarna naše slovensko podjetje. Pa ne samo to — v takem občudovanju sem se spomnil, da so ti velikanski stroji in vsa ta moderna naprava last slovenskih delavcev. Mislim sem si: Ko bi bili sedaj tukaj še drugi bratje in sestre S. N. P. J. ter gledali vse to z menoj, pa bi se prepričali, kaj pomeni organizacija in kaj prinese delavska solidarnost! Potem sem si šel ogledat še dvorani, ki se nahajata v ozadju tiskarne. Tudi dvorani sta izvrstni za naše potrebe. Velika dvorana je namenjena predstavam in zabavam, ta mala je pa odločena za društvene seje in domače zabave. Obe sta pa čedno in okusno dovršeni. Gotovo je, da se bo v dvoranah naložen denar tudi dobro obrestoval.

V mali dvorani je ravno zborovalo slovensko pevsko in tamburaško društvo "Lira". Mimogrede sem slišal razpravo, ki se je nanašala na veselico, katero bo društvo priredilo v soboto zvečer dne 24. t. m., v isti dvorani. Društvo je namreč prvotno nameravalo prirediti domačo zabavo v spodnji dvorani, toda medtem časom se je izkazalo, da bo spodnja dvorana premajhna. Ljudstvu je namreč naš novi delavski dom na "Lawndale" že sedaj jako priljubljen in bo veselica, ki jo priredi društvo "Lira", gotovo dobro obiskana. Saj tako nam priča razprodaja vstopnic, ki so, kakor sem slišal, že vse razpečane. Društvo "Lira" je vselej poskušalo vatreči našemu občinstvu, ne samo s proizvajanjem krasnih pesmi, temveč tudi z vsem drugim, kar spada na take priredbe, pa hoče isto storiti tudi tokrat. Vseled tega je sprejelo svoj prvotni sklep, ter namerjalo še veliko dvorano SNPJ. Najeta je tudi izvrstna godba in preskrbljeno je vse drugo potrebno tako, da bo dovolj razvedrila in zabave za vse. Društvo "Lira" je eno najbolj aktivnih prosvetnih društev, zato zasluži priznanje in vsi mu želimo uspeh. — Član in opazovalec.

Meadow Lands, Pa. — Res ni posebnih novic iz naše naselbine, vendar se mi zdi umestno, da se od časa do časa sliki tudi od nas kak glas. Youghiogeny & Ohio Coal Co. je začela z obratovanjem v enem rudniku, vendar nikomur ne svetujem, da bi prišel sem za delom, ker se mu lahko pripeti, da bo moral razočaran oditi. Dovolj pa je novic iz društvene življenja. Naše društvo August Bebel št. 259 S. N. P. J. si je na zadnji letni seji izvolilo vae nove uradnike, kar je pravilno, saj je dolžnost vsakega člana, da vsaj za leto dni posveti svoje proste ure v korist društva, ne pa tako kakor dosedaj, štva, ne pa tako kakor dosedaj, štva, ne pa tako kakor dosedaj, štva.

Nov Slovesni List v Ameriki. "Nova Doba", glasilo Jugoslovanske katoliške jednote, je izšla zadnje dni. Prva številka ima osem strani in velikost sedmih kolon. Priporočila in nasveti gl. odbornikov z njihovimi slikami ter dopisi mnogih članov zavzemajo skoro celo številko. List je tednik in izhaja v New Yorku, kjer se tiska v Sakserjevi tiskarni. Br. Anton J. Terbovec je urednik. List prejema vsi člani omenjene jednote, za nečlane pa stane \$1.50 na leto.

ko so bili leto za letom eni in isti odborniki, nekateri celo od ustanovitve, to je od leta 1916, kakor na primer dosedajni predsednik brat Fr. Peteruel. Nikdar se ni ustrašil ne truda, ne stroškov, ko je šlo za korist in procvit društva. Prav mnogo pa je takih, ki samo od strani opazujejo in kvečjemu od časa do časa malo pokritizirajo.

Jaz sem vodil svoj urad štiri leta. Društvo je šlo ob začetku te dobe 48 članov, o blagajni pa skoro govora ni. Danes šteje društvo 103 člane vzlic temu, da je bilo zadnje poletje ustanovljeno v bližini novo društvo in nam je odvzelo 16 članov. Pri tem mislim samo odrasli oddelek. V blagajni je tudi še par stotakov.

Novemu odboru želim, da bi v prihodnjem letu poročati še o lepšem uspehu, naj kakor do sedaj tudi v bodoče društvo št. 259 S. N. P. J. prednjači pred vsemi jugoslovanskimi podpornimi društvi na Meadow Landsu.

Nekoliko moram poročati tudi o veselici, ki se je vršila dne 31. decembra. Obnesla se je v vseh ozirih nepričakovano. Hvala gre v prvi vrsti bratskemu društvu št. 292 S. N. P. J. iz Avelle, Pa., za brezplačno nam poslano godbo. Odkrito lahko rečem, da na jugoslovanskih veselicah na Meadow Landsu še nismo nikdar čuli godbe kakor smo jo na Silvestrov večer na naši veselici.

Dramski klub Triglav je izvršil svojo nalogo. Igra Zupanova Micka je bila igrana dobro. Presenetili pa so nas posebej naši mali, predstavljajoči staro in novo leto ter mesece starega in novega leta. Dramski klub pa le naprej po začrtani poti! — Valentin Demšar.

Seje in shodi.

Aliquippa, Pa. — Naznanilo članstvu društva Grozd št. 122, S. N. P. J., v prvi vrsti pa onim, ki niso bili navzoči na decembrski seji, da je bilo sklenjeno na isti seji, da se čas zborovanja za redne seje spremeni v toliko, da se zboruje ob dveh popoldne mesto ob desetih popoldne. Seje se vrše v istih prostorih kot prej. — Tajnik.

Shod članstva socialistične stranke. — Socialistična stranka za okraj Cook obdržava splošen shod članstva v Douglas Park Auditoriumu na vogalu Ogden in Kedzie, v nedeljo ob 2:30 popoldne. Gre za volitve delegatov in narodni progresivni odbor kakor tudi za socialistično konvencijo.

Calumet, Mich. — Naznanjam vsem članom društva Bratstva ploga št. 62, S. N. P. J., da je odbor, ki ga je društvo izvolilo na minuli seji, dar preskrbi, bolj gorko dvorano, najel Slovensko dvorano za isto ceno kot je bila prej naša dvorana.

Prihodnja seja dne 18. januarja, točno ob dveh popoldne v Slovenski dvorani. Prečitan bo tudi celoletni račun za minulo leto na tej seji. Pozivljamo vse člane, da se udeležijo seje v polnem številu. — Paul Shultz, tajnik.

Greensburg, Pa. — Opominjam in še enkrat vabim vse člane društva šte. 399, da se zagotovo vsak udeleži seje dne 18. januarja. Ker se vas je premalo odzvalo na povabilo v decembru, nam ni bilo mogoče ukreniti skoraj ničesar. Zaključek je pa bil proti vsakomur, ki se ne odzove povabilu in se ne udeleži seje v januarju. Kaj imate storiti v korist društva na letni seji, vsak dobro ve, izpolni pa nobenem.

Torej pridite vsi zagotovo! Matt. Kajfel, tajnik.

Chicago, Ill. — Pozivljamo člane društva Slovenski dom št. 86, S. N. P. J., da se polnoštevilno udeležijo prihodnje seje dne 18. t. m. Prečtani bodo celoletni računi društva in dosti drugih važnosti imamo rešiti. Naznanjam članom, osiroma tistim, katerih ni bilo na decembrski seji, da sem za naprej prevzel tajniški posel in se bom strogo ravnal po pravilih S. N. P. J. Assessment bom pobiral na seji in na domu 24. v mesecu od šestih do devetih zvečer, ne poprej ne kasneje. Prosim, upoštevajte to.

Društvo je sklenilo na decembrski seji, da so novopristopili člani prosti pristopnine enega dolarja, ki gre v društveno blagajno, in sicer za mesec januar, februar in marec. Člane in članice pozivljamo, da gredo na delo za pridobivanje novih članov, da bomo koncem leta podvojili naše vrste. — John Drzieh, tajnik.

Leontia Townsite, Minn. — Društvo Sloga št. 492 pozivlja vse članice, da pridejo na sejo dne 18. januarja, ker bodo volitve za leto 1925. — Katie Musiek, tajnica.

NOV SLOVESNI LIST V AMERIKI.

"Nova Doba", glasilo Jugoslovanske katoliške jednote, je izšla zadnje dni. Prva številka ima osem strani in velikost sedmih kolon. Priporočila in nasveti gl. odbornikov z njihovimi slikami ter dopisi mnogih članov zavzemajo skoro celo številko. List je tednik in izhaja v New Yorku, kjer se tiska v Sakserjevi tiskarni. Br. Anton J. Terbovec je urednik. List prejema vsi člani omenjene jednote, za nečlane pa stane \$1.50 na leto.

ZA NASE FARMARJE.

Razni nasveti.

Dobro čtivo zastoj. — Za sajenje robidnic in proizvajanje za trg so primerna navodila v buletinu, ki ga je izdal poljedelski department v Washingtonu. Pišite po: "Blackberry Growing", Farmer's Bulletin No. 1399, United States Department of Agriculture, Washington, D. C. — Za negovanje jagod se imenuje buletin "Strawberry Production". Izdala ga je Florida Extension Division v Gainesvillu, Fla. Ta je zastoj samo za farmarje v Floridi. — Farmarji v New Jerseyju imajo na razpolago zastoj knjižico z navodili za umno rejo zelenjave. Knjižica "Vegetable Yields" se dobi od New Jersey Agricultural College, New Brunswick, N. J. — Kako se pobrabljajo jabolka kot hrana, dobiš navodila v knjižici z istim imenom, "How to Use Apples as Food", ki se dobi zastoj za farmarje v državi New York od Cornell College of Agriculture, Ithaca, N. Y. Pisati je po "Extension-Bulletin 88".

Glas farmarja iz Južne Dakote. — Tu sem že 17 let v Ralphu, S. Dakota, pisal pa bom samo o letu 1914, kak je bil pridelek. Pridelali smo veliko pšenice, od 25 do 30 bušljev na akro. Tudi drugega žita je bilo dovolj, lanu, rži, ječmena, ovsa, prosa, koruze in krompirja. Zemlja je dobra, valovita z malimi hribi, kjer povsod raste trava. Storov ni, ki bi jih bilo treba čistiti iz zemlje, da ima človek konje in drevo, pa lahko gre orat.

Iz novic dobim, kako se ljudem alabo godi po svetu, zlasti rudarjem. Mnogi bi si lahko izboljšali, če bi ne mislili, da niso za drugo kot za kopanje premoaga. Tudi sam sem bil rudar 13 let in tu sem se naučil kopati premoag lignit, ki ga je dosti tu. Našim ljudem bi bilo priporočljivo, da se bolj zanimajo za farme in postanejo sami svoji gospodarji. Za tisoč ali dva se tu dobi "koder" zemlje.

V West Mineralu, Kans., me rudarji morda še poznajo, ker bil sem tam tri leta. — Pozdrav čitateljem Prosvete. — Matt Smolnikar.

VESTI IZ JUGOSLAVIJE.

Iz Semiča v Beli Krajini poročajo o klerikalnem škandalu. Kmetijsko ministrstvo je dalo 20.000 kron za prireditve vzorčnega vinskega sejma v Semiču na korist kmetijskim podružnicam v tem kraju. Semiški kaplan Krašna, ki je menda vodja ondodne kmetijske podružnice, je pa državno podporo zlorabil za strankarske namene. Napredni kmetje zahtevajo račune od kaplana, toda čistih računov ni.

Dr. Bogomil Vošnjak je izstopil iz stranke kmetijskih samostojnežev in se pridružil Pašičevim radikalom ter začel v Mariboru izdajati listič "Severna straža". Dr. Vošnjak je bil med vojno v Londonu in Ameriki.

V Zg. Šiški je bil ponovno izvoljen za župana Andrej Perko. **Štrahna neareča na levo.** — V občini St. Rupert nad Laškim sta se dne 10. dec. na lovu zgrizla psa Freceja in Jožeta Deželaka. Slednji ju je šel pomirjevati, pri tem pa se je obesil puškin petelin pasu na ovratnico in se je dvignil v toliko, da se je puška sprožila in Deželaku prestrelila desno roko nad laktom. Freceja je obvezal, Bezgovšek ga pa je takoj odpeljal v celjsko bolnico. Valed zastrupljenja krvi so mu morali odrezati roko, da mu rešijo življenje.

Parkelj povzročil smrt dečka. V Artičah pri Brezicah je parkelj strasil otroke. Neki devetletni deček se ga je tako prestrašil, da ga je prijel krč, kateremu je naslednjega dne sledila kap, ki je povzročila dečkovo smrt.

Koruzno banko hočejo ustanoviti v Vojsvodini. Kdor bi potreboval posojilo, bi zastavil koruzo, a obresti bi plačeval istotako s koruzo.

Iz Maribora poročajo, da se strahovito množe dražbe posestev. Ko pa pride dan prodaje, običajno ni nobenih kupcev, ker ljudje nimajo razpoložljivega denarja. Razun tega so takse tako ogromne, da to istotako odganja kupce. Vse skupaj pa je lep dokaz za to, v kakšnih težkih razmerah ljudstvo živi.

RAZNO

Kakšna so nebesa? To vprašanje je zankrat rešil George S. Hawes, pastor Market Square cerkve v Harrisburgu, Pa. On pravi: "Nebesa so mesto, ki se razteza 1500 štirinajstih milj, oziroma 6000 milj naokrog. Ena stran mesta je 245 milj daljša kakor cel kitajski sid. Stirioglato nebeško mesto je torej preveliko, da bi ga postavil v meje Združenih držav. Mesto je obdano z idom, ki je 250 milj visok, to je 316.500 krat višji kakor kitajski sid in 80 krat širši. Najhitrejši brzovlak potrebuje 50 ur ali več ko dva dni, da prevozi nebeško mesto. Na vsaki strani je troje vrat ali dvanajst vseh skupaj. V mestu je prostora za sto milijard duš in vsaki duši je odmerjeno toliko prostora kolikor ga zavzema ena oseba v Londonu (!). V nebesih ni podzemskih stanovanj. Celo mesto je zgrajeno iz dijamantnega materijala in ulice so potlakeane z zlatom. V nebeščani so pošte — in zato v nebeškem mestu ni ključavnic, ne policajev, niti sodišč." — Za vse druge podrobnosti se je treba obrniti na pastora Hawesa. On ima menda "copyright" na "blue printa" nebeškega mesta. Najlepše pri vsem tem pa je, da so nekateri veliki dnevniki prinesli to reč pod popolnoma resnim naslovom in brez komentarja.

ZAKAJ JE GENERAL ZA OHRANITEV MIRU.

New York, N. Y. — Tukaj so mudi brigadni general Thompson, ki je bil minister za pošto zračnega oddelka v MacDonaldovem kabinetu. V intervjuju je povedal poročevalcu socialističnega tednika "New York Leader" zakaj se je pridružil delavski stranki. Rekel je:

"Imel sem pet dobrih vzrokov, zakaj želim ohraniti mir. In sicer pet vojn, katerih sem se udeležil."

Teh par besed več pove, kot debela knjiga.

Člani S. N. P. J. širite svoj list in pridobivajte nove člane.

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA.

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI.

CENE ZMERNE, UNIJSKO DELO PRVE VRSTE.

VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE. Pišite po informacije na naslov: S. N. P. J. Printery, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA.

DVA RAZREDA.

Od marsikaterega meščanskega veljaka in nevednega delavca se pogosto čuje mnenje, da sploh ni nikakršne razlike med delom in kapitalom. Nasprotstvo, ki se pojavlja med delavci in kapitalisti, je baje le umetno povzročeno. To nasprotstvo in zlasti stavke, pripisujejo taki moke bolj ignoranci obeh slojev, kakor pa drugim razlogom.

Pa do danes se ni posrečilo niti za pléico ublažiti nasprotstva med delom in kapitalom, marveč se godi ravno narobe: Nasprotstvo je vsak dan večje. Zakaj? To je sedaj naloga socialista, da nam raztolmači.

Socializem zatrjuje, da je človeška družba razdeljena v dva razreda, namreč v razred lastnikov kapitala in v razred lastnikov delovne sile ali moči. Ta dva razreda se srečavata na gospodarskem polju kot nasprotnika. Kapitalizem sam na sebi ne rodi ničesar; primoran je torej stopiti na trg in delati ponudbe za delovno moč, ki je edina last, katero ima delavski razred na razpolago. Pri nakupovanju te delovne moči se poslužuje kapitalizem istega načina, kakor pri nakupovanju drugega blaga: kupi jo izkušnja kolikor mogoče po nizki ceni. Razred lastnikov delovne moči pa zopet na drugi strani ponuja to svojo last za mezdo, kar pomenja kruh za njega. Iz tega je razvidno, da imata ta dva razreda vsak po eno prednost in oba sloja potrebujejo produkcijo. Delavski razred je aktivni, kapitalistični pa je pasivni faktor. Oba se takorekoč družita in preustvarjata surovino v izgotovljen produkt. Na ta način si ta dva razreda stojita nasproti kot tekmeča z diametralno nasprotnimi interesi. Kapitalistični razred kupuje delavno moč kolikor mogoče po nizkih cenah in posledica tega so majhne plače ter dolgi delavniki. Ako bi posamezen kapitalist prelomil to gospodarsko postavbo svojega razreda in pričel delovati v svojem podjetju pri principih pravičnosti, bi žrtvoval samega sebe po svojem poizkusu. Delavski razred pa zopet izkušnja prodati svojo lastnino, delavno moč, kolikor mogoče po visokih cenah in ob krajšem delavnem času. In da se delavec uspešneje uresniči želje, se organizira, v zavesti, da je v združenju moč.

V današnjem gospodarskem sistemu se pripisuje vsa produkcija kapitalističnemu razredu, si lasti pravico do nje, dasiravno jo izvršuje delavski razred. Vzrok je ta, ker delavec, ki dela za mezdo, takoj, ko je bil najet pod pogodbo plače, ki jo bo prejel za svoje delo, priznava, da postane ves njegov produkt brez ozira na količino in kakovost last njegovega delodajalca. Če se pojavi stavka, tedaj je to navadno vprašanje, koliko produkta je deležen en ali drug teh dveh razredov. Kolikor več produkta si prilasti en razred, toliko manj ostane drugemu.

Tako bijeta ta dva razreda v človeški družbi neprestan boj za prvenstvo.

Ali je pa temu mogoče odpo-

moči? Da; popolnoma lahko, dasiravno je marsikomu to težko razumeti. Socializem je sredstvo za rešitev te uganke. Delavski razred naj vzame v svojo posest mašinerijo, zemljo in ostala sredstva za produkcijo in naj producira na svojo pest. Ta sistem, kadar se uresniči, bo učinil, da postane ves svet družba pridelovalcev. Delavskih nespornostimljenj takrat ne bo več, kapitalizem bo dokončal tek svojega obstanka.

Socializem prav gotovo nastopi v prihodnjem dobi človeške evolucije in svet se že pripravlja za to dobo.

Prvo zdravljenje z zlato soljo bo v Chicagu.

Zdravstvena komisija izbere tri bolnike, katere bo dr. Clemensen zdravil s sanokrisinom.

Chicago. — Dr. Peter C. Clemensen se je vrnil domov v nedeljo iz Danske, kjer je proučeval sanokrisin ali zlato sol, novo zdravilo zoper jetiko. Bil je dva meseca v Kopenhagenu. Seboj je prinesel toliko sanokrisina, da zadostuje za tri bolnike. Zvezni zdravstveni departament mu je dal dovoljenje, da lahko obdrži in porabi zdravilo po svoji volji. Ameriški zakon namreč prepoveduje importiranje serumov.

Dr. Clemensen je že predložil poročilo o svojem delu na Danskem zdravstvenemu komisarju dr. Bundesenu. Ako društvo čikaških zdravnikov, predvsem pa mestni zdravstveni oddelek, sprejme njegova priporočila, se takoj odpre v Chicagu prva klinika za zdravljenje jetičnih po novi metodi. Dr. Clemensen bo nedvomno demonstriral sanokrisin ob prvi priliki in v ta namen mu zdravstvena komisija izbere tri bolnike.

Dr. Clemensen je rekel poročevalcem, da pride iz Kopenhagena dr. Knude Secher v Ameriko čez kake štiri tedne, nakar bo pomagal ustanoviti klinike v Ameriki.

"Izprva se ustanove štiri klinike, na katerih se bodo zdrav-

niki vadili, kako uporabiti sanokrisin", je rekel. "Zaenkrat se ni priporočljivo dati novega serumu zdravnikom v splošnem. Dolga preiskava je pokazala, da se mora doza za vsakega bolnika skrbno izmeriti z ozirom na težo bolnika. Zlata sol naredi tak učinek na bacile, da se pretrse celo telo."

Dr. Clemensen je dalje povedal, da zdravljenje bolnika v začetnem štadiju traja sedem tednov. V danskih bolnišnicah je v tem času popolnoma ozdravilo 40 odstotkov bolnikov. Zlata sol se lahko pridobiva in ne stane dosti. Danci niso patentirali sanokrisina, temveč so ga dali vsemu svetu v porabo. Amerika ga bo sama izdelovala in stroški bodo primeroma majhni.

NAROCNIKI POZOR!

Znamenje (Dec. 31-1924) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne, ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen vsled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.

F. KERZE

1142 N. E. Dallas Rd.
CLEVELAND, O.

S. N. P. J. društvom:

Kadar naročate zastave, regalijske in druge, pazite na moje ime in naslov če hočete dobiti najboljše blago za najnižje cene. Načrti in vzorci ZASTONJ.

PISALNI STROJ

"OLIVER" pisalni stroj vreden \$50.00, cena \$19.50. S strešico za slovenske črke č, š, ž, cena \$24.50. "Oliver" stroj je najbolj trpežen. Takoj lahko vsak piše. Hitrost pisanja dobite z vajo.

MATH. PEZDIR

Box 772, City Hall Sta.
NEW YORK, N. Y.

ZASTAVE

Regalijske in vse društvene potreščine. Garantiramo delo in blago. Izdeluje po zmernih cenah vaš rojak

VICTOR NAVINŠEK,

331 GREEVE STREET
CONEMAUGH, PA.

Največja slovenska tiskarna v Ameriki je

NARODNA TISKARNA

2146-48-50 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

M. Mladic & J. Polacek

JAVNA NOTARJA

1334 West 18th Street

Chicago, Ill.

Izdelujeva notarska dela za tukaj in stari kraj. Delamo pranje za dobavo svojcev iz starega kraja, kupne pogodbe. Posojamo in vzamemo posojila na prve knjižbe (Mortgage). Prodajamo hiše, lote in farme. Cene nizke, delo točno in pravilno. Informacije zastoni.

POGREBNIK

JOHN A. BUDILOVSKY,

2611 So. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

Pol bloka severno od S. N. P. J. urada.

Se priporoča rojakom za vsak slučaj.

Telefon Lawndale 8030.

ODVETNIŠKA IN JAVNO-NOTARSKA PISARNA

F. A. BOGADEK

200-203 WALSH BUILDING

434 DIAMOND STREET

PITTSBURGH, PA.

ZENITVENA PONUDBA.

Slovenec star 39 let, vdovec z enim otrokom, se želi seznaniti s slovenskim dekletom ali vdovo z ne več kot dvema otrokoma in staro od 30 do 45 let v svrhu ženitve. Če katero veseli in resno misli, naj se pismeno prijavi na naslov: N. P. N., 1421 De Kalb ave., Brooklyn, N. Y. (Adv.)

KNJIGE!

Za dolge zimске večere zelo primerne za poduk in zabavo. "Miljonska nevesta" kompletno 56 zvezkov cena \$3.50 s poštnino vred. Druge različne zanimive knjige imam v zalogi, kdor se zanima naj piše po cenik, katerega pošljem brezplačno.

JOSEPH BLISH,

1850 W. 22nd St., Chicago, Ill.

V najem se odda

lepa hiša, ki je v dobrem stanju in lepo pohištvu, na prodaj po zmerni ceni, uprašajte pri:

JOHN KERN,

396 Reed Street,
Milwaukee, Wis.

PATENTY

Brezplačno se pošlje ilustrirana knjiga z obrisi o patentih. Pišite na naslov: BRYANT & LOWRY,

Registered Patent Attorneys,
112 Victor Building, Washington, D. C.
Successors to A. M. Wilson, Inc.

DR. KOLER

638 Penn Ave.,
Pittsburgh, Pa.

EDINI SLOVENSKEGO GOVOREČI EDVAVNIK SPECIALIST MOŠKRI BOLEZNI

Dr. Koler je najslavnejši slovenski zdravnik specializist v Pittsburghu, ki ima 32-letno prakso v zdravljenju vseh moških bolezni.

Zastrupljenje krvi zdravim s glasovitim 90%, ki ga je izumel dr. prof. Erlich. Če imate mošnje ali mehurčke po telesu, v urli, tapdanie las, bolečino v kosteh, pridite in izistili vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bolezen nalaze.

Vse moške bolani zdravim po okrajšani metodi. Kakor hitro opazite da vam prenehajo zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam ga bom znova povrnil.

Hipokso ali vodno kislino zdravim v 24 urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročajo bolečino, v krvi, urli in vseh tudi pri pitjanju vode, zdravim s gosovostjo.

Revmatizem, triganje, bolečina, otekline, uršedice škrofile in druge kožne bolezni, ki nastanejo valod učestite krvi, zdravim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolmache, da vas razumejo. Jaz imam se le staroga kraja, zato vas jaz zdravim, ker vas razumem slovenski.

Uradne ure so: Ponedeljek, sredo in petek od 9 do 5. Torek, četrtak in sobota od 9 do 5. Nedelje od 9 do 2.

DA SKUHAŠ DOBRO PI-VO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potreščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas kuhani vedno le najboljši in najcnejši.

Grocerijam, sladščitarjem in v prodajalne železnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

NAROCITE SI

klobase iz pravega, čistega prašičjega mesa s primernimi dišavami, prekajene s Hickory lesom. Cena klobasam je 35c za funt, poštnina plačana. Naročilom priložite denar ali Money Order na naslov: Anton Lipold, P. O. Naylor, Mo. (Adv.)

PREMOKARJI PIŠEJO,

da ne delajo, jaz tudi ne. Slovenci v Chicagu sedaj je čas, da si naročite premog, ker je cenejši in malo vaga. Oglasite se pri meni. Frank Udovich, 2623 South Ridgeway Ave. Tel. Lawndale, 8693 ali pa Canal 6078, Chicago, Illinois. (Adv.)

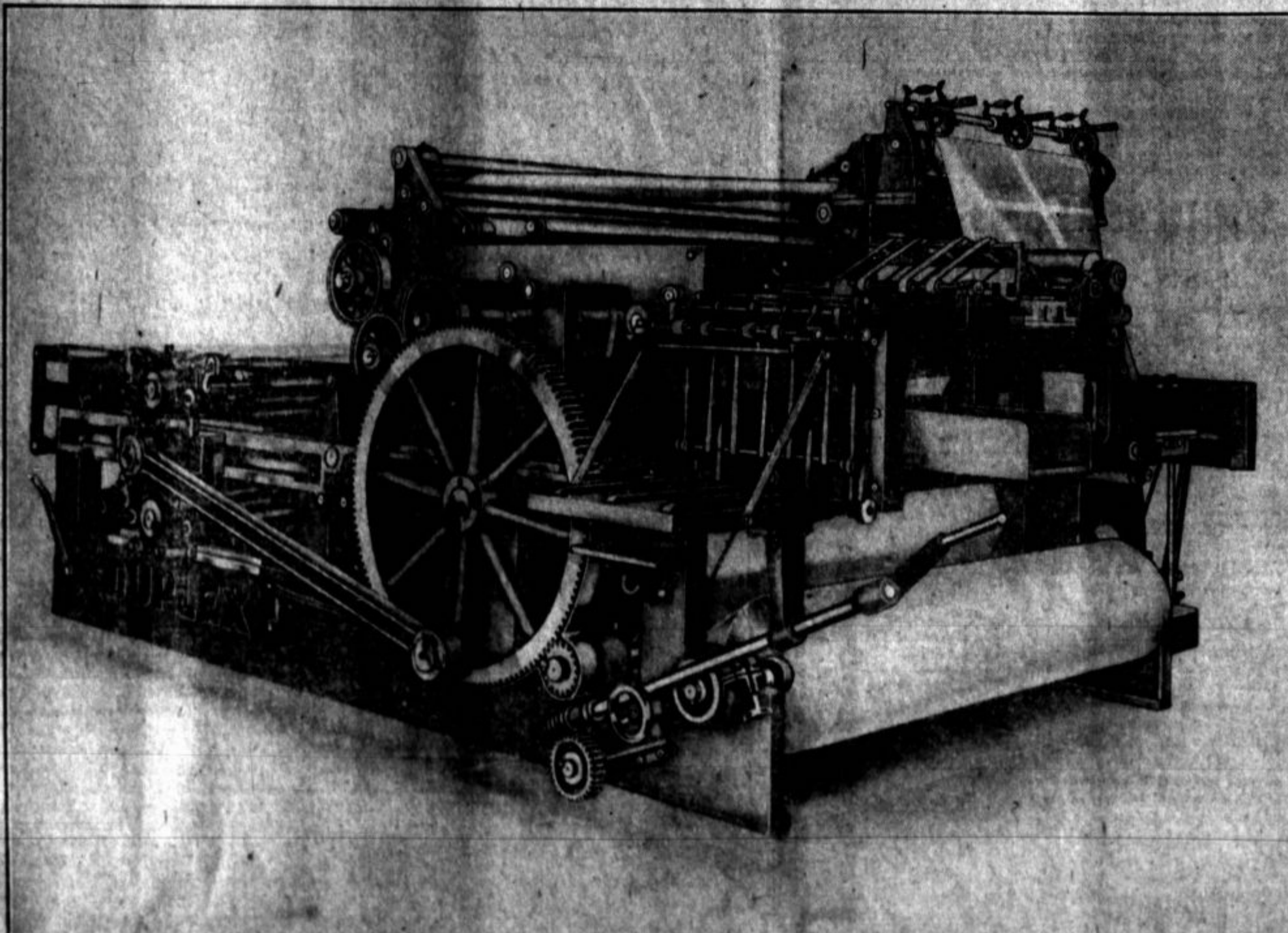
KLOBASE

take kot si jih more srca početiti. Te klobase so sedaj boljše kot še kdaj prej, so prava delikatesa, katerim ni para, čim več jih pojedete, tem bolj se vam dopadajo, vsaj tako trdijo in mi pišejo moji tisočeri odjemalci križem Amerike.

Cena 35c funt. Pošljem od 5 funtov naprej. Poštnina plačana ako je denar poslan s naročnino. Po C. O. D. ali poštnem povzetju pa vsak sam plača poštnino. Pišite in pošljite naročilo na:

JOSEPH LESKOVAR,

610-14th Street, Racine, Wis.

To je tiskarski stroj sistema "Duplex", kakersnega lastuje S. N. P. J. in na katerem se tiska "Prosveta".